

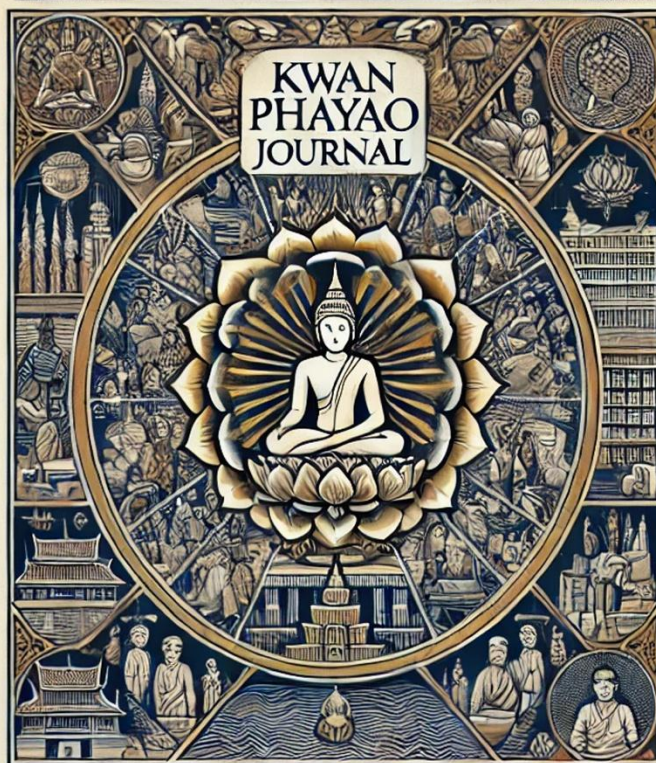
Journal of Kwan Phayao (jkp)

วารสารกวันพะเยา

ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 - มีนาคม - เมษายน 2567

Vol.1 No.2 - March - April 2024

ISSN : 3057-109X (Online)

KWAN PHAYAO JOURNAL

Religion, Philosophy & Culture, Local Traditions

Culture, Education & Political Science, Local Studies

Economic and Political, Law, Public Administration

Social, Anthropology & Interdisciplinary Studies

สถาบันพระยาวิชาการ เลขที่ 3 ซอย ประชาอุทิศ 59 แขวงบางมด เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร 10140
Phayao Academic Institute No. 3, Soi Pracha Uthit 59, Bang Mot Subdistrict, Thung Khru District, Bangkok 10140
Tel : 09650340403

วารสารกวีานพะเยา

Journal of Kwan Phayao

Vol 1 No.2 (March-April 2024)

ISSN : 3057-109X (Online)

_ * ***** _

📖 วัตถุประสงค์

วารสารกวีานพะเยา เป็นวารสารในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทัศน์ บทวิจารณ์หนังสือ แก่นักวิชาการ นักวิจัย คณาจารย์ นักศึกษาทุกระดับ และผู้สนใจทั่วไป ในมิติทางด้านศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ได้รับการพิจารณาให้ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) อย่างน้อย 2 ใน 3 ท่าน พิจารณาตีพิมพ์บทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

กำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ เป็นราย 2 เดือน

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - กุมภาพันธ์ (เผยแพร่ฉบับเต็มทางเว็บไซต์ 28 กุมภาพันธ์)

ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม - เมษายน (เผยแพร่ฉบับเต็มทางเว็บไซต์ 30 เมษายน)

ฉบับที่ 3 เดือน พฤษภาคม - มิถุนายน (เผยแพร่ฉบับเต็มทางเว็บไซต์ 30 มิถุนายน)

ฉบับที่ 4 เดือนกรกฎาคม – สิงหาคม (เผยแพร่ฉบับเต็มทางเว็บไซต์ 30 สิงหาคม)

ฉบับที่ 5 เดือนกันยายน – ตุลาคม (เผยแพร่ฉบับเต็มทางเว็บไซต์ 30 ตุลาคม)

ฉบับที่ 6 เดือน พฤศจิกายน – ธันวาคม (เผยแพร่ฉบับเต็มทางเว็บไซต์ 30 ธันวาคม)

เจ้าของ

สถาบันพะเยาวิชาการ เลขที่ 3 ซอย ประชาอุทิศ 59 แขวงบางมด เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร
10140 ประเทศไทย Tel: +6650340403 Email: journal.kwanphayao@gmail.com

ที่ปรึกษา

ผศ. ดร.สมชาย ดำเนิน

สมาคมนักวิจัยแห่งประเทศไทย

E-mail: Somchai.dam@mcu.ac.th

บรรณาธิการ

ผศ. ดร.เกษญา ผาทอง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ

พระมหาบุญเลิศ อินทปญฺโญ, ศาสตราจารย์ ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์

มหาวิทยาลัยรังสิต

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย ตู้องค์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

รองศาสตราจารย์ ดร.ประภาส ปิ่นตบแต่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร. วินิจ ผาเจริญ

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

รองศาสตราจารย์ ดร. สุเทพ สุวีรางกูร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ดำเนิน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีเสด็จ กองแกน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภาส แก้วเกตุพงษ์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต ปุณรัตน์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรียงดาว ทวะชาติ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศรีเสด็จ กองแกน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ดร.สมพงษ์ พิพัฒน์เอกสกุล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

พระมหาจันทน์ ผมไผ่, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระนัสสนะ ส่างช้าง, ดร.

นักวิชาการอิสระ

พระมหาฐิติวัตร หนั่นกิจ, ดร.

นักวิชาการอิสระ

พระครูสุทธิเมธาวัฒน์, ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

 ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

ดวงใจ บุญโยง

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

E-mail: duangjai.tak11@gmail.com

โทรศัพท์ : 085-0340403

ณัฐกานต์ บุญยืน

บริษัท อินโนนิตี จำกัด

E-mail: journal.kwanphayao@gmail.com

โทรศัพท์ : 089-6324192

พิชญ์ ศรีพรรณ

สถาบันพะเยาวิชาการ

E-mail: journal.kwanphayao@gmail.com

โทรศัพท์ : 089-2066062

 ฝ่ายประสานงานและจัดการ

ดวงใจ บุญโยง

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

E-mail: duangjai.tak11@gmail.com

โทรศัพท์ : 085-0340403

☞ ฝ่ายกฎหมาย

นายชัยวิทย์ ฤทธิพิชัยวัฒน์

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

☞ พิสูจน์อักษร

สมศักดิ์ พะปะเสน

โรงเรียนพระเทพบัณฑิตวิทยานุสรณ์ จังหวัดหนองคาย

☞ ออกแบบปก

นายสุริยาทิศ โพธิ์ประสิทธิ์

นักวิชาการอิสระ

☞ จัดรูปเล่ม

นายสมศักดิ์ พะปะเสน

โรงเรียนพระเทพบัณฑิตวิทยานุสรณ์ จังหวัดหนองคาย

☞ พิมพ์ที่

ศูนย์เรียนรู้การผลิตและจัดการธุรกิจสิ่งพิมพ์ดิจิทัล มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ในพระบรมราชูปถัมภ์ เลขที่ 1 หมู่ 20 ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง

จังหวัดปทุมธานี 13180 โทรศัพท์ 0 2529 0574 7, 0 2909 1633 www.vru.ac.th

บทบรรณาธิการ

วารสารกวีานพะเยา เป็นฉบับที่ 2 ประจำปีพุทธศักราช 2567 มีจำนวนบทความทั้งหมด จำนวน 5 เรื่อง เป็นบทความวิจัย จำนวน 2 เรื่อง บทความวิชาการ จำนวน 3 เรื่อง วารสารกำลังพัฒนาปรับปรุงรูปแบบและประเด็นหลักเพื่อเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI เพื่อรองรับการประเมินจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) และเพื่อให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัยและนักศึกษาระดับทุกระดับ ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการ บทความวิจัย บทความปริทัศน์ และบทวิจารณ์หนังสือ ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทุกประการ

กองบรรณาธิการวารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่ ขอขอบคุณผู้นิพนธ์บทความ ท่านสมาชิกและท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์มีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง

บรรณาธิการ

สารบัญ

บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(ข)
สารบัญ	(ช)
การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด	1-22
DEVELOPMENT OF LOCAL EDUCATION MANAGEMENT MODEL OF PROVINCIAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION	
ศิริวัฒน์ บุปผาเจริญ	
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพชุมชนในการส่งเสริมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ชายแดนไทย จังหวัดหนองคาย	23-41
FACTORS AFFECTING THE DEVELOPMENT OF COMMUNITY POTENTIAL TO PROMOTE THE DEVELOPMENT OF SPECIAL ECONOMIC ZONES IN THE THAI BORDER AREA, NONG KHAI PROVINCE	
พระมหาสมเด็จ อุตสาร และ สมพงษ์ พิพัฒน์เอกสกุล	
การศึกษาเชิงจิตวิทยาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ: แนวทางและการประยุกต์ใช้	42-50
PSYCHOLOGICAL EDUCATION FOR STUDENTS WITH SPECIAL NEEDS: APPROACHES AND APPLICATIONS	
ลัญญา เคนาภูมิ	
บทบาทของครอบครัวในสังคมเมืองต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน	51-59
THE ROLE OF THE FAMILY IN URBAN SOCIETY IN THE DEVELOPMENT OF CHILDREN AND YOUTH	
พระครูสังฆรักษ์ยศวีร์ ปมุตโต และ พระชินกร สุจิตโต (ทองดี)	
ผลกระทบของความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจต่อความมั่นคงทางสังคม	60-72
THE IMPACT OF ECONOMIC INEQUALITY ON SOCIAL STABILITY	
สมพงษ์ พิพัฒน์เอกสกุล	
คำแนะนำสำหรับผู้เขียน	73-96

การพัฒนาแบบการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนจังหวัด*

DEVELOPMENT OF LOCAL EDUCATION MANAGEMENT MODEL OF PROVINCIAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

ศิริวัฒน์ บุปผาเจริญ

Siriwat Bupphacharoen

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand

Corresponding author E-mail: amanichai2535@gmail.com

วันที่รับบทความ : 19 มีนาคม 2567; วันที่แก้ไขบทความ 5 เมษายน 2567; วันที่ตอบรับบทความ : 20 เมษายน 2567

Received 19 March 2023; Revised 5 April 2023; Accepted 20 April 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 52 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยสถิติพื้นฐาน

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนารูปแบบ พบว่า 1) การนำองค์กร 2) ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ 3) ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย 4) ด้านการวัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5) ด้านการมุ่งบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล 6) ด้านการจัดการกระบวนการ 7) ด้านประเมินผลลัพธ์การ

Citation:

* ศิริวัฒน์ บุปผาเจริญ. (2567). การรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด. วารสารกวีานพะเยา, 1(2), 1-22.

Siriwat Bupphacharoen. (2024). Development of local education management model of Provincial Administrative Organization. Journal of Kwan Phayao, 1(2), 1-22.;

Website: <https://so11.tci-thaijo.org/index.php/jkp>

ดำเนินการ 8) ผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินงานขององค์กร มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ

คำสำคัญ: การพัฒนา, รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่น, องค์การบริหารส่วนจังหวัด

Abstract

This research aimed to study the current status and needs in developing the local education management model of the provincial administrative organization. This research was quantitative research. The questionnaire data was collected from 52 samples. The quantitative data was analyzed using basic statistics.

The research results found that the current status and needs in developing the model were as follows: 1) Organizational leadership 2) Strategic and strategic planning 3) Focus on service recipients and stakeholders 4) Knowledge measurement, analysis, and management 5) Focus on human resource management 6) Process management 7) Performance evaluation 8) Organizational performance results had an overall average value at a high level. When considering each item, all items were at a high level.

Keywords: Development, Local Education Administration Model, Provincial Administrative Organization

บทนำ

การศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาสังคม เป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐในการสร้างคนในสังคมให้เป็นคนเก่ง คนดีมีคุณธรรม เพื่อให้ประเทศสามารถขับเคลื่อนให้เกิดความก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนยกระดับจิตใจให้คนในสังคมเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เพราะการศึกษาสร้างให้คนมีความรู้ในการ

ดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ มีความอดทนในการต่อสู้กับอุปสรรคของชีวิต การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกวัย จึงอาจกล่าวได้ว่า การศึกษาเป็นสิ่งที่เรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต เราจึงสามารถจำแนกการศึกษาออกเป็น การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีหน่วยงานรัฐเป็นหน่วยดำเนินการตามแนวนโยบายแห่งรัฐ ที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งมีแนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของประเทศที่สำคัญได้แก่ แผนยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 ที่กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศระยะ 20 ปี ไว้ว่า ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศ ที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมาย การพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่าง ต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของ ประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาค้นในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ ส่วนรวม โดยกำหนดผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่พัฒนาจังหวัด ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สาธารณสุข การอาชีพ และสาธารณูปโภคต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และแก้ไขฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2562) โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละแห่งมีกรอบโครงสร้าง ที่กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่นไว้ ได้แก่ กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และเห็นว่าเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบค่อนข้างสูง เพราะจะต้องบริหารจัดการทั้งด้านการศึกษา การสนับสนุนส่งเสริมภารกิจทางศาสนาและวัฒนธรรมของหน่วยงานหรือชุมชนในสังคม เพื่อทำนุบำรุงรักษาและพัฒนาให้มีความเจริญก้าวหน้ามีคุณภาพสอดคล้องกับสภาพความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นการเพิ่มภาระความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานมากขึ้นทุกขณะ และอาจเป็นเงื่อนไขที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริหารจัดการเรื่องดังกล่าวลดลงได้ ดังนั้น การปรับปรุงออกแบบ

จัดระบบพัฒนาโครงสร้างองค์กรให้สอดคล้องกับเป้าหมายวิสัยทัศน์ ความรับผิดชอบ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เทคโนโลยีในบริบทที่เกี่ยวข้อง ให้มีความพร้อมเพื่อการบริหารจัดการองค์กรที่มีประสิทธิภาพ ให้ประสบผลสำเร็จบนพื้นฐาน สภาพแวดล้อมปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลลัพธ์ที่มีคุณภาพ ซึ่งองค์กรที่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการนั้น ต้องมีความพร้อมในด้านเป้าหมาย วิสัยทัศน์ กลยุทธ์ พันธกิจ องค์กรประกอบโครงสร้าง กระบวนการ สิ่งสนับสนุน ระบบการประเมิน การกำกับติดตามที่มีประสิทธิผลและเป็นไปได้ จึงเป็นเงื่อนไขและปัจจัยที่ควรสนับสนุนและออกแบบ เพื่อปรับเปลี่ยนการจัดการด้านความรับผิดชอบต่อในงานของกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละแห่งใหม่ให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้ มีข้อมูลองค์ความรู้และผลการวิจัยสนับสนุนในเรื่องดังกล่าว ได้แก่ การออกแบบโครงสร้างองค์กรและกระบวนการ การปฏิบัติงานที่เป็นระบบ และมีมาตรฐานกำกับประสิทธิภาพ มีการพัฒนาบุคลากรในองค์กร การจูงใจและการกำกับติดตามงานอย่างต่อเนื่อง บนพื้นฐานหลักการแนวคิดสนับสนุน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการองค์กรภาครัฐที่มีคุณภาพ 2) แนวคิดเดลฟายเทคนิค (Delphi Technique) 3) แนวคิดการบริหารการเปลี่ยนแปลง 4) แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม 5) เทคนิควิเคราะห์แบบ SWOT และ 6) แนวคิดองค์กรที่มีประสิทธิภาพ

จากบริบทปัญหา และเหตุผลความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะดำเนินการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อการจัดการศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์องค์ประกอบโครงสร้างและนำร่องกระบวนการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดทั่วประเทศ ให้ประสบผลสำเร็จเพื่อการพัฒนาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยได้ใช้แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ การศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด แบ่งแนวคิด ทฤษฎี ออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาท้องถิ่น การจัดการศึกษาท้องถิ่น หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่จัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีคุณภาพได้มาตรฐานอย่างทั่วถึงแก่ประชาชนในเขตพื้นที่ตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สถาบันพระปกเกล้า) โดยหลักการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีดังนี้ (วสิน โคมุท, 2560)

1. การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องยึดหลักการศึกษาลดตชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ มาตรฐานทั่วถึงโดยไม่เก็บค่าใช้จ่า่ย ไม่น้อยกว่า 12 ปี ตามมาตรา 49 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม หรือความบกพร่องทางการสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ให้มีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ และจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562

4. การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

5. กระบวนการเรียนรู้ ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

2. รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ รูปแบบ เป็นการสังเคราะห์ความคิดที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมที่ แสดงออกมาเป็นคำอธิบาย แผนผัง ไดอะแกรมหรือ แผนภาพที่ช่วยให้ตนเองและผู้อื่นเข้าใจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น มีความสำคัญ คือ เป็นเครื่องมือทางความคิดสำหรับใช้ ในการสืบค้นหาคำตอบ สร้างความรู้ ความเข้าใจใน ปรากฏการณ์รูปแบบสร้างขึ้นจากความคิด ประสบการณ์ การอุปมาอุปไมย หรือจากทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ แต่รูปแบบไม่ใช่ทฤษฎี (ทิตินา แชมมณี, 2555) พจนานุกรม Contemporary English ของ Longman (2009) ได้ให้ความหมายของรูปแบบ หรือ Model ไว้ว่า รูปแบบ หมายถึง แบบจำลองขนาดเล็ก ของสิ่งก่อสร้าง ยานยนต์ เครื่องจักรหรือสิ่งอื่น ๆ ที่สามารถ แยกส่วนออกจากกันได้หรือ หมายถึงบุคคลที่ทำงานใน ด้านการออกแบบเสื้อผ้า ด้านการตกแต่งทรงผมที่เป็นการแสดงแฟชั่นหรือการถ่ายภาพ รวมทั้งหมายถึง ชิ้นส่วนหรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ยานยนต์ หรือ เครื่องจักรกล อีกทั้งยังหมายถึง ตัวอย่างการอธิบาย ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทางด้านวิทยาศาสตร์ด้วยการคำนวณทางคอมพิวเตอร์ทั้งนี้ยังหมายถึง บุคคลที่ ประสบความสำเร็จ หรือสิ่งของบางอย่างที่เป็นสินค้าที่มี คุณภาพที่ต้องการเลียนแบบ

สรุปได้ว่าการจัดการศึกษาท้องถิ่นเป็นบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาในระบบและตามอัธยาศัยให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและได้มาตรฐาน ส่วนรูปแบบคือการนำความคิดเชิงนามธรรมมาสร้างเป็นรูปธรรมเพื่ออธิบายหรือแสดงออกในลักษณะต่าง ๆ เช่น แผนภาพหรือแบบจำลอง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์หรือแนวคิด รูปแบบเกิดจากการ

สังเคราะห์ความคิด ประสบการณ์ หรือทฤษฎี และสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสืบค้น สร้างความรู้ และพัฒนาความเข้าใจ แต่ไม่ใช่ทฤษฎีในตัวเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และหัวหน้าฝ่ายที่ปฏิบัติงานด้านการศึกษาในกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั่วประเทศ จำนวน 76 แห่ง ๆ ละ 2 คน รวม 152 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และหัวหน้าฝ่ายที่ปฏิบัติงานด้านการศึกษาในกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่จำแนกไว้แต่ละภาค (จำนวนร้อยละ 30 ของจำนวนทั้งหมดในแต่ละภาค) รวม 26 จังหวัด ๆ ละ 2 คน รวม 52 คน จำแนกจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละภาคตามจังหวัด

2. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแบบสอบถาม

2.1 สร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามกรอบแนวคิดที่กำหนด เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการในการปรับปรุงพัฒนา การบริหารจัดการองค์กร ภายในองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1.1 จัดทำร่างแบบสอบถามและนำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ด้านเนื้อหา และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Congruence) ระหว่างเนื้อหากับประเด็นคำถาม แก้ไขปรับปรุง ตามที่ผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วจึงจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.2 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ แล้วนำไปทำการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ได้ไปปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

จำนวน 30 คน แล้วนำมาตรวจคะแนนหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficients) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .980

2.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

1) ขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ทำหนังสือขออนุญาตถึงนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่เกี่ยวข้องในการศึกษา

2) ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล ไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่เกี่ยวข้องในการศึกษา และขอความอนุเคราะห์ให้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้อง กำหนดระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3) รวบรวมแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

2.3.1.4 สรุปประเด็น สภาพปัจจุบันและความต้องการในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการองค์กร ภายในองค์การบริหารส่วนจังหวัด

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

3.1.1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่

3.1.2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสภาพการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยภาพรวมรายด้านและรายข้อโดยการคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) กำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยดังนี้ บุญชม ศรีสะอาด (2546: 162)

4.51 - 5.00 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับน้อย

ที่สุด

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เป็นผู้อำนวยการกองการศึกษา จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 หัวหน้างานที่ปฏิบัติงานด้านการศึกษา จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 มีอายุราชการส่วนใหญ่ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 55.2 รองลงมา มีอายุราชการ 0 – 5 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 41.1 และมีระดับการศึกษาส่วนใหญ่สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 82.8 รองลงมามีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8

2. สภาพการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่า

2.1 การนำองค์กร พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$, S.D.=0.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ องค์กรมียุทธศาสตร์และกลวิธีในการปรับปรุงผลการดำเนินงานที่เป็นระบบ ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.71) รองลงมา องค์กรมียุทธศาสตร์และกลวิธีในการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ($\bar{X}=4.07$, S.D.=0.81)

2.2 ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$, S.D.=0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ องค์กรมีการประเมินผลด้านความก้าวหน้าของการบริหารจัดการองค์กร ($\bar{X}=4.36$, S.D.=0.91) รองลงมา องค์กรมีการถ่ายทอดเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์สู่การปฏิบัติจริงตามแผนที่คัดสรรไว้ ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.71) และ องค์กรมีการตรวจสอบเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ของแผนปฏิบัติงานของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}=3.93$, S.D.=0.94)

2.3 ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.30$, S.D.=0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ องค์กรมีกระบวนการกำกับตรวจ

ประเมินการจัดการขององค์กรที่ตอบสนองความคาดหวังและความนิยมชมชอบของผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้เสีย ($\bar{X}=4.46$, S.D.=0.58) รองลงมา องค์กรมีกระบวนการกำกับตรวจประเมินการจัดการขององค์กรที่ตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้เสีย ($\bar{X}=4.43$, S.D.=0.50) องค์กรมีการนำผลการประเมินการจัดการขององค์กรของผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้เสียมากำหนดปัจจัยด้านการบริหารจัดการองค์กร ($\bar{X}=4.18$, S.D.=0.82) และองค์กรมีกระบวนการกำกับตรวจประเมินการจัดการขององค์กรในการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้เสีย ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.76)

2.4 ด้านการวัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$, S.D.=0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ องค์กรมีการกำกับตรวจประเมินการบริหารจัดการองค์กรด้านข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กร ($\bar{X}=4.32$, S.D.=0.61) รองลงมา องค์กรมีการนำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรมาประมวลผลผ่านการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ($\bar{X}=4.21$, S.D.=0.83) และ องค์กรมีการนำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรมาปรับปรุงสาระสำคัญข้อมูล ปัจจัยและเงื่อนไขอย่างรอบด้าน ($\bar{X}=4.00$, S.D.= , S.D.=0.90)

2.5 ด้านการมุ่งบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.21$, S.D.=0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ องค์กรมีการตรวจประเมินความใส่ใจในการปฏิบัติและสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการดำเนินงานเพื่อความเป็นเลิศของกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ($\bar{X}=4.29$, S.D.=0.66) รองลงมา องค์กรมีการกำกับตรวจสอบและประเมินระบบการบริหารจัดการบุคคลเพื่อมุ่งใจในการพัฒนาตนเองและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้ของบุคลากรกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ($\bar{X}=4.21$, S.D.=0.69)

2.6 ด้านการจัดการกระบวนการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.91$, S.D.=0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ องค์กรมีการให้บริการและจัดกิจกรรมสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการองค์กรแก่ผู้รับบริการหรือผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้เสีย ($\bar{X}=4.29$, S.D.=0.71) รองลงมา องค์กรมีการนำผลการประเมินการจัดการขององค์กรของผู้รับบริการ

และผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้เสียมากำหนดปัจจัยด้านการบริหารจัดการองค์กร ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.71) องค์กรมีการตรวจสอบข้อบ่งชี้สาระสำคัญในบริบทกระบวนการจัดการขององค์กร ($\bar{X}=4.07$, S.D.=0.81) และองค์กรมีกระบวนการสนับสนุนสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการองค์กร ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.82)

7. ด้านประเมินผลปฏิบัติการดำเนินการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.06$, S.D.=0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ องค์กรมีการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานด้านคุณภาพการให้บริการขององค์กร ($\bar{X}=4.36$, S.D.=0.68) รองลงมา องค์กรมีการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติในองค์กรและการพัฒนาองค์กร ($\bar{X}=4.21$, S.D.=0.63) องค์กรมีการตรวจสอบประเมินผลหน่วยงานด้านการเปรียบเทียบผลงานกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นที่มีพันธกิจในบริบทคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกัน ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.71) และองค์กรมีการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานด้านประสิทธิผลตามพันธกิจขององค์กร ($\bar{X}=4.07$, S.D.=0.77)

8. ผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินงานขององค์กร พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.86$, S.D.=0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ คุณภาพการบริหารจัดการองค์กรโดยภาพรวม ($\bar{X}=4.18$, S.D.=0.82) รองลงมา คุณภาพการพัฒนาองค์กรโดยภาพรวม ($\bar{X}=4.11$, S.D.=0.83)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละแห่ง พบว่า

1. การนำองค์กร พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ องค์กรมียุทธศาสตร์และกลวิธีในการปรับปรุงผลการดำเนินงานที่เป็นระบบ รองลงมา องค์กรมียุทธศาสตร์และกลวิธีในการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระศักดิ์ เครือเทพ และคณะ (2557) ศึกษาวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผลการกระจายอำนาจของไทย ในด้านการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า โรงเรียนของ อบท. ที่ดำเนินการอยู่แต่เดิมให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเป็นอย่างมาก และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาในระดับที่ตีมาก

นอกจากนี้ โรงเรียนถ่ายโอนก็ได้รับความสำคัญจาก อบท. เช่นกัน โดยเฉพาะในด้านการจัดหลักสูตรท้องถิ่นซึ่งอัตราที่สูงจากจำนวนโรงเรียนที่มีการถ่ายโอนทั้งหมด นอกจากนี้ อบท. ได้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและประชาชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนถ่ายโอนดังกล่าวอย่างเปิดกว้าง และส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศด้วยเช่นกัน โดยผลลัพธ์จากการจัดการเรียนการสอนของ อบท. พบว่าสัมฤทธิ์ผลในการเรียนของเด็กนักเรียนสังกัดโรงเรียน อบท. และโรงเรียนถ่ายโอนอยู่ในระดับที่ดี-ดีมาก โดยเฉพาะในด้านการเรียนจบตามเวลาที่กำหนดและการเข้าเรียนต่อในชั้นเรียนที่สูงขึ้น อย่างไรก็ตาม สัดส่วนขนาดห้องเรียนโดยเฉลี่ยของโรงเรียนสังกัด อบท. อยู่ที่ 16 - 21 คนต่อห้องเรียน ในขณะที่ขนาดของเรียนโดยเฉลี่ยของโรงเรียนถ่ายโอนอยู่ที่ 19 - 37 คนต่อห้องเรียนโดยเฉลี่ย ซึ่งการมีขนาดห้องเรียนดังกล่าวข้างต้นจึงอาจส่งผลทำให้ระดับคะแนนการสอบกลุ่มวิชา O-NET ของเด็กนักเรียนโรงเรียน อบท. มีค่าเฉลี่ยผลคะแนนการสอบที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนผลการสอบ O-NET ของโรงเรียนทั้งหมดในจังหวัดที่ อบท. แห่งนั้นๆ ตั้งอยู่ ทั้งนี้ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของ อบท. ในระดับปานกลางจนถึงค่อนข้างดีทั้งในเรื่องทักษะ ความคิดความอ่าน ความรู้ความสามารถ ความประพฤติของนักเรียน และพอใจที่บุตรหลานที่จบการศึกษาจากสถานศึกษาของ อบท. สามารถหางานทำหรือเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นได้

2. ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ องค์การมีการประเมินผลด้านความก้าวหน้าของการบริหารจัดการองค์กร รองลงมา องค์การมีการถ่ายทอดเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์สู่การปฏิบัติจริงตามแผนที่คัดสรรไว้ ($\bar{X}=4.14$) และ องค์การมีการตรวจสอบเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ของแผนปฏิบัติงานของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุณี ลุนภูงา และคณะ (2559) ศึกษาวิจัยแนวทางการจัดการศึกษาของจังหวัดจัดการตนเอง มีผลการวิจัยมีดังนี้ 1. ด้านโครงสร้างการบริหาร ให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษาในท้องถิ่นระดับจังหวัดและระดับชาติโดยหน่วยงานท้องถิ่นระดับจังหวัดมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาของจังหวัดทุกระดับทั้งการศึกษาในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัย หน่วยงานระดับชาติมีบทบาทหน้าที่ที่ควบคุม กำกับ ติดตามการจัดการศึกษาภาพรวม โดยมีสภาการศึกษาทำหน้าที่กำหนดทิศทางและวางนโยบาย และให้มีกฎหมายด้านการศึกษาโดยเฉพาะเพื่อใช้ร่วมกันทั้งระบบ 2. ด้านการจัดระบบการบริหารงานบุคคล ให้มีกฎหมายด้านการบริหารงานบุคลากรครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยเฉพาะใช้ร่วมกันทั้งระบบต้องมีใบ

ประกอบวิชาชีพ และการรับรองวุฒิจากหน่วยงานรับรองคุณวุฒิการศึกษา การสรรหา แต่งตั้ง การพัฒนา และการดำเนินการทางวินัย เป็นอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่นระดับจังหวัด มีสภาครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นอิสระในการบริหารจัดการเพื่อพิทักษ์สิทธิของครู 3. ด้านการบริหารงานวิชาการ มีหน่วยงานวิจัย และพัฒนาหลักสูตรการศึกษาแห่งชาติเพื่อจัดทำหลักสูตร ในส่วนกลางท้องถิ่นระดับจังหวัด มีหลักสูตรมาตรฐานกลาง และหลักสูตรท้องถิ่นที่สะท้อน ความเป็นท้องถิ่นตนเอง มีการวิจัยสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการเรียนการสอน มี แผนการเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และเน้นความเป็นสากล มีระบบการพัฒนามาตรฐาน และ การประกันคุณภาพการศึกษา 4. ด้านการบริหารงบประมาณ ความเป็นอิสระในการบริหาร ให้มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหาร งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน แหล่งที่มาของงบประมาณได้รับทั้งในส่วนกลางและท้องถิ่น ระดับจังหวัด 5 ด้านการบริหารสถานศึกษา เน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท เพื่อให้มีอิสระในการบริหารตัวเอง ให้เป็นนิติบุคคลเต็มรูปแบบ บริหารด้วยองค์ คณะบุคคล

3. ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย พบว่า มีค่าเฉลี่ย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ องค์กรมีกระบวนการกำกับตรวจสอบประเมินการจัดการขององค์กร ที่ตอบสนองความคาดหวังและความนิยมชมชอบของผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้เสีย รองลงมา องค์กรมีกระบวนการกำกับตรวจสอบประเมินการจัดการขององค์กรที่ตอบสนองความ ต้องการของผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้เสีย องค์กรมีการนำผลการประเมินการ จัดการขององค์กรของผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้เสียมากำหนดปัจจัยด้านการบริหาร จัดการองค์กรและองค์กรมีกระบวนการกำกับตรวจสอบประเมินการจัดการขององค์กรในการ ดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้เสีย ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ พิณสุตา สิริธรรังศรี (2555: 13-15) ได้ศึกษาการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษาโครงการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมขององค์กรในชุมชนเพื่อสุขภาวะคนไทย พบว่า วิธีการมีส่วนร่วม 8 ประการ คือ การร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วม รับผิดชอบ ร่วมติดตามประเมินผล ร่วมแก้ปัญหา และร่วมชื่นชม ดังนี้ คือ 1) การร่วมคิดก่อน การดำเนินโครงการทุกองค์กรที่ร่วมโครงการ ได้แก่ โรงเรียน วัด ชุมชน แหล่งเรียนรู้ และ สถานศึกษาปอเนาะ มีการจัดทำประชาคม และระดมความเห็นจากองค์กร หน่วยงาน ผู้มี ส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนในชุมชน เพื่อรับฟังความคิดเห็นและความต้องการทางการศึกษา

ในชุมชนของโรงเรียน จากนั้นมีการวางแผนร่วมกัน 2) การร่วมวางแผน หลังจากการรับฟังความคิดเห็นจากโรงเรียน วัด ชุมชน แหล่งเรียนรู้ และสถาบันศึกษาปอเนาะ ได้มีการวางแผนการดำเนินโครงการโดยเรียงลำดับความสำคัญของโครงการตามความต้องการของประชาชนฯ และนำเสนอคณะทำงานโครงการระดับจังหวัด ที่ปรึกษาวิชาการโครงการและฝ่ายบริหารจัดการโครงการพิจารณาตามลำดับ ทั้งนี้ การวางแผนดังกล่าวจะมีการมอบหมายงานระหว่างผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบโครงการและบุคลากรหรือคณะทำงานในโครงการร่วมดำเนินการ โดยผู้ทำหน้าที่เลขานุการโครงการจะเป็นผู้มีบทบาทในการประสานการวางแผน และการกำหนดกิจกรรมในแผนดังกล่าว 3) การร่วมตัดสินใจเมื่อต้องตัดสินใจดำเนินงานในเรื่องสำคัญหรือที่เป็นเรื่องส่วนได้เสียขององค์กร โรงเรียน วัด ชุมชน แหล่งเรียนรู้และสถาบันศึกษาปอเนาะจะมีการตัดสินใจร่วมกันของคณะทำงานโครงการฯ โดยเฉพาะการตัดสินใจจัดลำดับความสำคัญของโครงการกิจกรรมที่มีความสำคัญใกล้เคียงกัน แต่จำเป็นต้องเลือกกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อประโยชน์ขององค์กรหรือของผู้เรียน อย่างไรก็ตามการตัดสินใจจะขึ้นอยู่กับผู้นำขององค์กรด้วย 4) การร่วมดำเนินการ เมื่อได้รับอนุมัติและมีการทำสัญญาระหว่างผู้บริหาร โรงเรียน วัด ชุมชน แหล่งเรียนรู้ และสถาบันศึกษาปอเนาะและฝ่ายบริหารจัดการโครงการ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ตามแผนงาน/โครงการที่ได้รับอนุมัติแล้ว ได้มีการดำเนินโครงการตาม แผนงาน/โครงการ แบบมีส่วนร่วม โดยได้มีการกำหนดผู้รับผิดชอบการแบ่งงานกันทำตามโครงการย่อยที่กำหนดไว้ 5) การร่วมรับผิดชอบ เมื่อมีการแบ่งงานกันทำตามโครงการย่อยที่กำหนดไว้ในแผนงานแล้ว ได้ดำเนินการตามที่กำหนดตามความรับผิดชอบของแต่ละคน/คณะ 6) การร่วมติดตามประเมินผลในการดำเนินโครงการได้กำหนดให้มีการติดตามประเมินผลโดยคณะทำงานของโครงการฯ ระดับโรงเรียน ระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับบริหารจัดการโครงการในระดับโรงเรียน นอกจากจะมีการติดตามโดยคณะทำงานของโรงเรียนแล้ว ยังมีการติดตามจากภาคประชาชนหรือชุมชนแบบไม่เป็นทางการ เช่น การรายงานผลการดำเนินงานของนักเรียนในโครงการจากผู้ปกครอง ชุมชน การร่วมประชุมติดตามผล 7) การร่วมแก้ปัญหา เมื่อมีปัญหาการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมหรือภาพรวมของโรงเรียน คณะทำงานโครงการฯ และชุมชนได้ร่วมกันแก้ไข เช่น ปัญหาน้ำท่วมส่งผลการดำเนินกิจกรรมชะงัก และได้ร่วมแก้ปัญหาสถานที่หลังน้ำลด การจัดหายานพาหนะรับส่งนักเรียนในโครงการที่สอนน้องของโรงเรียนในจังหวัดนราธิวาส การจัดหาวัสดุการเรียนการสอนหรือวิทยากร เป็นต้น ทำให้ปัญหาและอุปสรรคคลี่คลายลง และ 8) การร่วมชื่นชม การร่วมชื่นชมเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่โครงการนำร่องการจัดการศึกษาฯ ครั้งนี้ ประสบผลสำเร็จนำไปสู่การทำงานร่วมกันอย่างมี

ความสุข ส่งผลต่อการฝึกกำลังและเกิดความยั่งยืน เช่น การที่คณะทำงานฯ และชุมชนในโครงการได้มีโอกาสนำผลงานในโครงการของโรงเรียน/ชุมชนไปร่วมจัดแสดง/สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับส่วนกลาง รวมทั้งการชื่นชมร่วมกัน จากการได้รับรางวัลทั้งในระดับองค์กร ระดับจังหวัด ระดับภาคและระดับส่วนกลาง ของโรงเรียน/องค์กร นอกจากนั้นแต่ละโรงเรียน/องค์กรได้มีการเขียนบทความเผยแพร่ผลงานลงในหนังสือที่ฝ่ายบริหารจัดการโครงการได้จัดพิมพ์เผยแพร่ ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จร่วมกัน

4. ด้านการวัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ องค์กรมีการกำกับตรวจสอบประเมินการบริหารจัดการองค์กรด้านข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กร รองลงมา องค์กรมีการนำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรมาประมวลผลผ่านการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ และองค์กรมีการนำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรมาปรับปรุงสาระสำคัญข้อมูล ปัจจัยและเงื่อนไขอย่างรอบด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิชิต ฤทธิ์จรูญ (2554) ผลการวิจัย พบว่า (1) ด้านคุณภาพการจัดการศึกษา ผู้เรียนส่วนใหญ่มีคุณภาพตามมาตรฐาน และครูมีเพียงพอและมีความสามารถในการสอน สถานศึกษาจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา (2) ด้านความเสมอภาค อปท.สามารถจัดการศึกษาให้มีความเสมอภาค (3) ด้านการเปลี่ยนแปลงหลังรับการถ่ายโอน มีพัฒนาการด้านวิชาการดีขึ้น ได้งบประมาณและ อัตราากำลังครูเพิ่มขึ้น กำหนดนโยบายและจัดทำแผนพัฒนาตามสภาพของท้องถิ่น แต่ อปท.บางแห่งขาดงบประมาณสนับสนุน และสถานศึกษาบางแห่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำลง (4) ปัจจัยที่ส่งเสริม คือ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ อปท. มีความพร้อมเรื่องรายได้มีครูเพียงพอ ปัจจัยอุปสรรค ผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ บุคลากรไม่เพียงพอและชุมชนไม่เข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา

5. ด้านการมุ่งบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ องค์กรมีการตรวจสอบประเมินความใส่ใจในการปฏิบัติและสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการดำเนินงานเพื่อความเป็นเลิศของกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รองลงมา องค์กรมีการกำกับตรวจสอบและประเมินระบบการบริหารจัดการบุคคลเพื่อบังคับใช้ในการพัฒนาตนเองและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้ของบุคลากรกองการศึกษา ศาสนาและ

วัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระศักดิ์ เครือเทพ และคณะ (2557) ศึกษาวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผลการกระจายอำนาจของไทย ในด้านการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า โรงเรียนของ อบท. ที่ดำเนินการอยู่แต่เดิมให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเป็นอย่างมาก และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาในระดับที่ดีมาก นอกจากนี้ โรงเรียนถ่ายโอนก็ได้รับความสำคัญจาก อบท. เช่นกัน โดยเฉพาะในด้านการจัดหลักสูตรท้องถิ่นซึ่งอัตราที่สูงจากจำนวนโรงเรียนที่มีการถ่ายโอนทั้งหมด นอกจากนี้ อบท. ได้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและประชาชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนถ่ายโอนดังกล่าวอย่างเปิดกว้าง และส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศด้วยเช่นกัน โดยผลลัพธ์จากการจัดการเรียนการสอนของ อบท. พบว่าสัมฤทธิ์ผลในการเรียนของเด็กนักเรียนสังกัดโรงเรียน อบท. และโรงเรียนถ่ายโอนอยู่ในระดับที่ดี-ดีมาก โดยเฉพาะในด้านการเรียนจบตามเวลาที่กำหนดและการเข้าเรียนต่อในชั้นเรียนที่สูงขึ้น อย่างไรก็ตาม สัดส่วนขนาดห้องเรียนโดยเฉลี่ยของโรงเรียนสังกัด อบท. อยู่ที่ 16 - 21 คนต่อห้องเรียน ในขณะที่ขนาดของเรียนโดยเฉลี่ยของโรงเรียนถ่ายโอนอยู่ที่ 19 - 37 คนต่อห้องเรียนโดยเฉลี่ย ซึ่งการมีขนาดห้องเรียนดังกล่าวข้างต้นจึงอาจส่งผลทำให้ระดับคะแนนการสอบกลุ่มวิชา O-NET ของเด็กนักเรียนโรงเรียน อบท. มีค่าเฉลี่ยผลคะแนนการสอบที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนผลการสอบ O-NET ของโรงเรียนทั้งหมดในจังหวัดที่ อบท. แห่งนั้นๆ ตั้งอยู่ ทั้งนี้ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของ อบท. ในระดับปานกลางจนถึงค่อนข้างดีทั้งในเรื่องทักษะ ความคิดความอ่าน ความรู้ความสามารถ ความประพฤติของนักเรียน และพอใจที่บุตรหลานที่จบการศึกษาจากสถานศึกษาของ อบท. สามารถหางานทำหรือเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นได้

6. ด้านการจัดการกระบวนการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ องค์กรมีการให้บริการและจัดกิจกรรมสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการองค์กร แก่ผู้รับบริการหรือผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้เสีย รองลงมา องค์กรมีการนำผลการประเมินการจัดการขององค์กรของผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้เสียมากำหนดปัจจัยด้านการบริหารจัดการองค์กร องค์กรมีการตรวจสอบข้อบ่งชี้สาระสำคัญในบริบทกระบวนการจัดการขององค์กร และองค์กรมีกระบวนการสนับสนุนสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เทิดศักดิ์ โพธิ์ทอง (2556) ผลการศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่า 1. ผลการศึกษาสภาพการบริหาร

สถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่า สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติเป็นแบบอย่าง มีรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสอดคล้องกับองค์ประกอบของการบริหารคุณภาพองค์การทั้ง 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำกับองค์ประกอบของการบริหารคุณภาพองค์การ 2) การวางแผนกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง 4) การจัดการสารสนเทศ 5) การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล 6) การบริหาร วิชาการ และ 7) การบริหารทั่วไป 2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดความเหมาะสมมี องค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) บริบทของสถานศึกษา 2) ปัจจัยนำเข้า (บุคลากร/องค์คณะบุคคลงบประมาณ และสิ่งอำนวยความสะดวก) 3) กระบวนการ (การนำองค์การ การวางแผนกลยุทธ์ การมุ่งเน้นนักเรียน และผู้ปกครอง การมุ่งเน้นครูและบุคลากร การบริหารจัดการที่ดีและการจัดการสารสนเทศและการจัดการความรู้) และ 4) ผลผลิต 3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่า รูปแบบมีความ เป็นไปได้และมีความเป็นประโยชน์ระดับมากที่สุด ทั้งรูปแบบโดยภาพรวม และเมื่อพิจารณาเป็นองค์ประกอบ และ องค์ประกอบย่อยของรูปแบบ

7. ด้านประเมินผลลัพธ์การดำเนินการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ องค์การมีการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานด้านคุณภาพการให้บริการขององค์กร องค์การมีการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติในองค์กร และการพัฒนาองค์กร องค์การมีการตรวจสอบประเมินผลหน่วยงานด้านการเปรียบเทียบผลงานกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นที่มีพันธกิจในบริบทคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกัน และองค์การมีการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานด้านประสิทธิผลตามพันธกิจขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Arnstein (1969 : 216-224) ได้ศึกษาตัวแบบขั้นบันไดการมีส่วนร่วมของพลเมือง หรือ “Ladder of Citizen Participation” ถือว่าเป็นตัวแบบที่ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง แบ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 8 ขั้น ประกอบด้วย 1) ขั้นการควบคุม 2) ขั้นการรักษา 3) ขั้นการให้ข้อมูล 4) ขั้นการรับฟังความคิดเห็น 5) ขั้นการปรึกษาหารือ 6) ขั้นการเป็นหุ้นส่วน 7) ขั้นมอบหมายอำนาจ และ 8) ขั้นอำนาจพลเมือง

8. ผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินงานขององค์กร พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ คุณภาพการบริหารจัดการองค์กรโดยภาพรวมรองลงมา คุณภาพการพัฒนาองค์กรโดยภาพรวม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Guenzi and Storbacka (2045 : 84) ได้

ศึกษาผลการบริหารจัดการด้านการบัญชีของหน่วยงานด้านการจำหน่ายสินค้า เนื่องจากปัจจัยที่เป็นอุปสรรคสำคัญของความพยายามที่จะสร้างความเป็นศูนย์รวมหรือการบรรลุเป้าหมายหลักขององค์กรได้แก่ การปรับเปลี่ยนแบบแผนการจัดการด้านการบัญชีในงานสำคัญให้มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ ซึ่งหน่วยงานหรือองค์กรควรมีองค์ความรู้เกี่ยวกับวิธีการบริหารจัดการปัจจัยด้านการเปลี่ยนแปลงที่มีคุณภาพ แต่หลายหน่วยงานยังมีข้อจำกัดในเรื่องดังกล่าวอีกมาก การศึกษารายกรณีครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความเข้าใจในสาระสำคัญขององค์กรในประเด็นที่ต้องการนำไปใช้ ในการบริหารหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพที่เป็นการสังเคราะห์ประเด็นสำคัญของกรอบงานที่มีคุณภาพของ 7S มาปรับใช้เป็นรูปแบบการบริหารงานในบริษัทภายใต้เงื่อนไขของโปรแกรมหรือแบบแผนที่มีชื่อว่าโปรแกรมการบริหารด้านการบัญชีที่เป็นรายการสำคัญ (Key Account Management Program) หน่วยงานด้านการจำหน่ายสินค้านำเอาโปรแกรมดังกล่าวไปปรับใช้ โดยการสังเคราะห์แนวคิดแบบแผนของโปรแกรม 7S มาบูรณาการใช้กระบวนการบริหารการจำหน่ายของบริษัท และปรากฏว่าหน่วยงานที่นำรูปแบบดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ควบคู่กับการเรียนรู้ในสิ่งสำคัญ ส่งผลให้หน่วยงานประสบความสำเร็จก้าวหน้าด้านความเข้าใจทางวิชาการและการบริหารจัดการองค์กรที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่แนวทางพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)

1. หลักการและเป้าหมายของการพัฒนา

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาของ อบจ. ควรมุ่งเน้นการสร้างระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ ทั้งถึง และตอบสนองต่อบริบทท้องถิ่น โดยเชื่อมโยงทรัพยากรและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในระดับชุมชนและประเทศ เพื่อพัฒนาความสามารถของประชาชนในพื้นที่และเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน

2. องค์ประกอบของรูปแบบที่พัฒนา

ระบบบริหารจัดการ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเก็บข้อมูลนักเรียน ครู และทรัพยากร เพื่อวางแผนและติดตามผลอย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สร้างหลักสูตรที่เน้นภูมิปัญญาท้องถิ่น ควบคู่กับการบูรณาการความรู้สากล เช่น ทักษะดิจิทัล การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการพัฒนาชุมชน

การจัดการเรียนการสอน พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้ผ่านโครงการ การใช้สื่อออนไลน์ และการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ในชุมชน

การบริหารบุคลากร ส่งเสริมการพัฒนาครูในด้านการสอนแบบสร้างสรรค์ การใช้เทคโนโลยี และการตอบสนองความต้องการพิเศษของนักเรียน

การมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้ชุมชน ผู้ปกครอง และองค์กรในท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการกำหนดทิศทางและสนับสนุนการจัดการศึกษา

3. แนวทางการพัฒนา

การวิเคราะห์ความต้องการของพื้นที่: ศึกษาปัญหาและศักยภาพเฉพาะของแต่ละชุมชนเพื่อพัฒนารูปแบบที่ตอบโจทย์

การใช้เทคโนโลยี พัฒนาระบบการเรียนรู้แบบออนไลน์และแพลตฟอร์มดิจิทัลสำหรับการบริหารจัดการและการเรียนการสอน

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ร่วมมือกับสถานศึกษา องค์กรภาครัฐ เอกชน และชุมชน เพื่อสนับสนุนทรัพยากรและองค์ความรู้

การประเมินและปรับปรุง มีระบบประเมินผลแบบต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง

4. ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

-คุณภาพการศึกษาของประชาชนในท้องถิ่นดีขึ้น

-ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่ลดลง

-เกิดชุมชนที่มีศักยภาพในการพัฒนาตนเอง

-การจัดการศึกษาของ อบจ. มีความยั่งยืนและตอบสนองต่อความต้องการใน

อนาคต

รูปแบบดังกล่าวเป็นการผสมผสานแนวคิดการบริหารจัดการที่มีระบบกับการตอบสนองความต้องการเฉพาะของพื้นที่ ซึ่งจะช่วยยกระดับการศึกษาท้องถิ่นในเชิงคุณภาพและความยั่งยืน

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้อำนวยการกองการศึกษาและหัวหน้างานที่ปฏิบัติงานด้านการศึกษาในสัดส่วนเท่า ๆ กัน โดยมีอายุราชการส่วนใหญ่มากกว่า 5 ปี และมีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี สำหรับสภาพการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในด้านต่าง ๆ พบว่ามีค่าเฉลี่ยในระดับมากในทุกด้าน โดยในด้านการนำองค์กร พบว่าองค์กรมีการวางยุทธศาสตร์และกลวิธีที่เป็นระบบและสามารถประสานงานกับหน่วยงานอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ องค์กรสามารถประเมินผลความก้าวหน้าในการบริหารจัดการและถ่ายทอดเป้าหมายสู่การปฏิบัติจริงได้อย่างชัดเจน ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย พบว่า องค์กรมีกระบวนการตรวจประเมินการจัดการที่ตอบสนองต่อความคาดหวังและความต้องการของผู้เกี่ยวข้องอย่างมีคุณภาพ ในด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ องค์กรมีการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารจัดการและปรับปรุงอย่างรอบด้าน ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล องค์กรมีการสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ส่งเสริมความเป็นเลิศและการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ด้านการจัดการกระบวนการ องค์กรสามารถจัดกิจกรรมสำคัญและสนับสนุนกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการ

บริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนด้านการประเมินผลลัพท์การดำเนินการ พบว่าองค์กรมีการตรวจสอบคุณภาพและประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน รวมถึงเปรียบเทียบผลงานกับองค์กรอื่นเพื่อพัฒนาตนเอง และในส่วนของผลลัพท์ที่เกิดจากการดำเนินงาน พบว่าคุณภาพการบริหารและพัฒนาองค์กรโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ซึ่งสะท้อนถึงศักยภาพขององค์กรในการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีการจัดทำยุทธศาสตร์การบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาระดับประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระยะยาว
2. ควรเพิ่มการสนับสนุนด้านงบประมาณและทรัพยากรสำหรับการจัดการศึกษาในท้องถิ่น โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล
3. ควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงเรียน หน่วยงานราชการ และองค์กรชุมชน เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการในพื้นที่

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดให้มีการอบรมและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นทักษะด้านการบริหารจัดการยุทธศาสตร์ การวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดการความรู้
2. ควรเพิ่มช่องทางในการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและสามารถพัฒนาการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของชุมชน
3. ควรจัดระบบประเมินผลการดำเนินงานที่มีความชัดเจนและโปร่งใส พร้อมนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง
4. ควรพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบอาชีพและการพัฒนาท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในระดับท้องถิ่น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

2. การศึกษาแนวทางการพัฒนาความร่วมมือกับภาคเอกชนและองค์กรต่างประเทศ เพื่อสนับสนุนทรัพยากรและนวัตกรรมด้านการ

เอกสารอ้างอิง

- จารุณี ลุนญา. (2559). รูปแบบการจัดการศึกษาของจังหวัดจัดการตนเอง. ใน *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เทิดศักดิ์ โพธิ์ทอง. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 15(ฉบับพิเศษ). 70.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2554). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: แฮาส์ ออฟ เคอร์มิสท์.
- พินสุตา สิริธรงค์ศรี. (2555). *การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมขององค์กรในชุมชน: ประสบการณ์จากการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: DPU Cool print.
- วสิน โคมุท. (2560). การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการเพิ่มโอกาสการศึกษาของกลุ่มผู้ด้อยโอกาส. ใน *ดุชนิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วีระศักดิ์ เครือเทพ และคณะ. (2557). *15 ปีการกระจายอำนาจของไทย สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *ร่างยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)*. เรียกใช้เมื่อ 20 เมษายน 256, จาก www.nesdb.go.th/download/document/SAC/NS_Draftplan-Aug2017.pdf
- Arnstein, S.R. (1969). A Ladder of Citizen Participation. *Journal of the American Institute of Planners*, 35(4), 216-224.
- Guenzi, Paolo & Storbacka, Kaj. (2015). "The Organizational Implications of Implementing Key Account Management : A Case-Based Examination." In *Industrial Marketing Management*. 45(Feb2015), 84-102.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพชุมชนในการส่งเสริมการพัฒนา
เขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ชายแดนไทย จังหวัดหนองคาย*

FACTORS AFFECTING THE DEVELOPMENT OF COMMUNITY
POTENTIAL TO PROMOTE THE DEVELOPMENT OF SPECIAL
ECONOMIC ZONES IN THE THAI BORDER AREA, NONG KHAI
PROVINCE

พระมหาสมเด็จ อัสสาร¹ และ สมพงษ์ พิพัฒน์เอกสกุล²

Phra Maha Somdej Atsar¹ and Sompong Phipataeksakul²

¹มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

²มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

²Suvarnabhumi Rajamangala University of Technology, Thailand

Corresponding author E-mail: sompongek@gmail.com

วันที่รับบทความ : 8 มีนาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 19 เมษายน 2566; วันตอบรับบทความ : 25 เมษายน 2566

Received 8 March 2024; Revised 19 April 2024; Accepted 25 April 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพชุมชนในการส่งเสริมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ชายแดนไทย จังหวัดหนองคาย ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้แทนชุมชน จำนวน 483 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ

Citation:

* พระมหาสมเด็จ อัสสาร และ สมพงษ์ พิพัฒน์เอกสกุล. (2567). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพชุมชนในการส่งเสริมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ชายแดนไทย จังหวัดหนองคาย. วารสารกวันพะเยา, 1(2), 23-41.

Phra Maha Somdej Atsar and Sompong Phipataeksakul. (2024). Factors Affecting the Development of Community Potential to Promote the Development of Special Economic Zones in the Thai Border Area, Nong Khai Province. Journal of Kwan Phayao, 1(2), 23-41.;

Website: <https://so11.tci-thaijo.org/index.php/jkp>

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพชุมชนในการส่งเสริมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ชายแดนไทย จังหวัดหนองคาย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ ศักยภาพชุมชน จำนวน 6 ปัจจัย ได้แก่ การรับรู้นโยบายและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร โครงสร้างพื้นฐานในชุมชน การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ การบริหารจัดการภายในชุมชน ทรัพยากรทางเศรษฐกิจในชุมชน และทักษะอาชีพของคนในชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

คำสำคัญ: การพัฒนาศักยภาพชุมชน, การส่งเสริมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

Abstract

This research aimed to study and analyze the factors influencing the development of community potential in promoting the development of special economic zones in the Thai border area, Nong Khai Province. The quantitative research method was used. The sample consisted of 483 community representatives. The data were analyzed using descriptive statistics, including frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation, and inferential statistics, including Pearson's correlation coefficient and multiple regression analysis.

The results of the research found that the factors influencing the development of community potential in promoting the development of special economic zones in the Thai border area, Nong Khai Province, were 6 factors: policy awareness and access to information, community infrastructure, support from government agencies, internal community management, economic resources in the community, and professional skills of people in the community, which were statistically significant at the .01 level.

Keywords: Community potential development, Promotion of special economic zone development

บทนำ

การแข่งขันทางเศรษฐกิจในเวทีโลกช่วยกระตุ้นให้กลุ่มอาเซียนต้องเร่งกระชับความร่วมมือให้เหนียวแน่นยิ่งขึ้น และผู้นำอาเซียนออกแถลงการณ์ Bali Accord II ณ เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย เพื่อประกาศจัดตั้ง “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” (ASEAN Economic Community : AEC) ในปี 2563 (ค.ศ.2020) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียนที่ได้ดำเนินการอยู่แล้วให้ลึกและกว้างขึ้น ซึ่งจะดำเนินการไปพร้อม ๆ กับเป้าหมายอีก 2 ด้าน ได้แก่ การเป็นประชาคมแห่งความมั่นคง (ASEAN Security Community : ASC) และประชาคมทางสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community : ASCC) เพื่อมุ่งหวังให้อาเซียนเป็นประชาคมเดียวกันอย่างสมบูรณ์แบบทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ “วิสัยทัศน์ของอาเซียนปี ค.ศ. 2020” (ASEAN Vision 2020) ที่ผู้นำอาเซียนได้ประกาศจุดยืนร่วมกันในการผลักดันให้อาเซียนเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง (Partnership in Dynamic Development) ภายในปี ค.ศ. 2020 โดยประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เป็นเป้าหมายการสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่จะทำให้อาเซียนมีตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน ด้วยการเปิดเสรีทั้งการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานที่มีทักษะ รวมทั้งมีการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีขึ้น นับว่าเป็นรูปแบบของการรวมกลุ่มเศรษฐกิจทางภูมิภาค (Regional Economic Integration) ที่ก้าวหน้ามากที่สุดในภูมิภาคเอเชีย และถือว่าอาเซียนได้ดำเนินการจัดเป็นกลุ่มความร่วมมือของประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เก่าแก่กลุ่มหนึ่งในเอเชียสามารถสร้างพลังเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งภายในภูมิภาคและนำความสงบร่มเย็นมาสู่ดินแดนเอเชียอาคเนย์ให้มีความเจริญรุ่งเรืองทัดเทียมภูมิภาคอื่น ๆ (สำนักนโยบายและแผนสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2558: 2-3)

จังหวัดหนองคายเป็นหนึ่งในจังหวัดที่ถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เนื่องจากมีตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่มีความได้เปรียบ มีศักยภาพและความพร้อม เพราะมีพื้นที่ติดกับนครหลวงเวียงจันทน์ เมืองหลวงของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ซึ่งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ได้กำหนดให้จังหวัดหนองคายในท้องที่ 2 อำเภอ 13 ตำบล คือ 1) อำเภอเมืองหนองคาย จำนวน 12 ตำบล และ 2) อำเภอสระใคร 1 ตำบล เป็นพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ปัจจุบันจังหวัดหนองคายได้ดำเนินการตามแผนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษแล้วบางส่วน ทั้งการเตรียมพื้นที่ ระบบไฟฟ้า ระบบประปา การคมนาคมขนส่ง และด้านอื่น ๆ โดยมีงบประมาณจำนวนมาก ซึ่งหากการดำเนินการดังกล่าวแล้วเสร็จจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและสร้างรายได้แก่พื้นที่อย่างมหาศาล และภายใต้การพัฒนาดังกล่าว พบว่าจังหวัดหนองคายมุ่งเน้นการส่งเสริมกิจการเป้าหมายหลัก เช่น อุตสาหกรรมการเกษตร ประมงและกิจการที่เกี่ยวข้อง อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องหนัง กิจการโลจิสติกส์ กิจการเพื่อการสนับสนุนการท่องเที่ยว รวมทั้งกิจการผลิตอาหารสัตว์หรือส่วนผสมอาหารสัตว์ เป็นต้น (เชียรช่วง กัลยาณมิตร และคณะ, 2558: 48)

จะเห็นได้ว่ากิจการเป้าหมายที่มุ่งส่งเสริมนั้นมีหลายด้านที่ชุมชนสามารถพัฒนาศักยภาพรองรับพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสู่การสร้างมูลค่าและเกิดประโยชน์ต่อพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้แม้การพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษจะส่งผลให้เกิดการเติบโตอย่างรวดเร็วจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลาย มูลค่าการค้าชายแดนเพิ่มขึ้นในอัตราสูง แต่ผลจากการเติบโตอย่างรวดเร็วจะส่งผลให้เมืองที่ไม่มีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการพัฒนาที่เกิดขึ้น อาจก่อให้เกิดปัญหาตามมามากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางสังคม ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาสิ่งแวดล้อมของชุมชนเมือง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานไม่ทันกับความต้องการ เป็นต้น ดังนั้นการพัฒนาเมืองชายแดนอย่างมีประสิทธิภาพต้องดำเนินการด้วยความร่วมมือจากหลายฝ่ายเพื่อเสริมสร้างศักยภาพพื้นที่ชายแดนของไทยและเพื่อนบ้านพร้อม ๆ ไปด้วยการรักษาผลประโยชน์และการอยู่ดีกินดีของประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะเรื่องคุณภาพชีวิตและ

สิ่งแวดล้อม เพราะเป็นจุดเชื่อมโยงสำคัญในการสร้างความสมดุลระหว่างความเจริญด้านเศรษฐกิจกับการปรับตัวทางสังคม

ดังนั้น เพื่อเตรียมความพร้อมของชุมชนที่อยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเร่งพัฒนาชุมชนให้มีศักยภาพที่พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง สามารถการปรับตัวรองรับการพัฒนา สร้างความได้เปรียบทางด้านเศรษฐกิจ และเพิ่มมูลค่าแก่ผลิตภัณฑ์ในชุมชนให้เต็มศักยภาพ ทั้งนี้หากชุมชนในพื้นที่มีความพร้อมย่อมส่งผลต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพชุมชนในการส่งเสริมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ชายแดนไทย จังหวัดหนองคาย

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยได้ใช้แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพชุมชนในการส่งเสริมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ชายแดนไทย จังหวัดหนองคาย ได้แก่

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2525) ให้ความหมายว่า การพัฒนา หมายถึง การกระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่า

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2526) ได้ให้ความหมายของการพัฒนา ว่าหมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่กำหนดทิศทาง (Directed Change) หรือ การเปลี่ยนแปลงที่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้า (Planned Change)

การพัฒนาชุมชนและการพัฒนาประเทศรวมทั้งสันติสุขอันยั่งยืนอย่างแท้จริงของสังคม นั้น นอกเหนือไปจากการขึ้นอยู่กับทุกบริบทที่ประกอบขึ้นมาเป็นระบบสังคมแล้วยังควรต้องเน้นการขึ้นอยู่กับความเข้าใจอย่างลึกซึ้งรอบด้านในองค์ความรู้ที่มีต่อทุกระบบของสังคมนั้น รวมทั้งระบบปฏิบัติการ ผู้นำ และศักยภาพของผู้นำ ตลอดจนภาวะความเป็นผู้นำของผู้คนทุก

ด้านของสังคมนั้นอีกด้วย ความพิการของศาสตร์แห่งการพัฒนา รวมทั้งข้อผิดพลาดมักจะปรากฏให้เห็น เมื่อมักจะปรากฏว่า ผู้ที่สถาปนาตนเองว่าเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาการแห่งการพัฒนานั้น แท้ที่จริงแล้ว มีความอปกติหรือพิการทางด้านบุคลิกภาพแห่งองค์ความรู้พื้นฐานหลายด้าน

2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

การพัฒนาชุมชนเป็นกระบวนการและยุทธวิธีหนึ่งที่ทำงานในชุมชนหรือในหมู่บ้าน โดยสนับสนุนให้มีการพัฒนาสภาพแวดล้อมของคน คือ พัฒนาทางด้านวัตถุ และมีการพัฒนาสภาพจิตใจของคน คือ พัฒนาทางด้านจิตใจควบคู่กันไป เช่น การสร้างถนนสายหนึ่งขึ้นในหมู่บ้านจะต้องเกิดจากความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในหมู่บ้านนั้น มิใช่เกิดจากความต้องการของนักพัฒนา นอกเหนือไปจากข้างต้นนี้ กระบวนการพัฒนาชุมชนยังช่วยสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในชุมชนอย่างได้สัดส่วน ไม่หนักไปด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะอีกด้วย (สนธยา พลศรี, 2552: 25)

3. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) (2559 : 1-36) ได้สรุปภาพรวมเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนไว้ว่าเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเป็นแผนงานที่สำคัญของประเทศในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจบริเวณพื้นที่ชายแดนเพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค สร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้แก่ประชาชน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและพื้นที่ชายแดนโดยใช้ประโยชน์จากโอกาสของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้กำหนดให้การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นส่วนหนึ่งของแผนที่นำทางการเตรียมความพร้อมของไทยในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และได้มี

คำสั่งที่ 72/2557 เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2557 แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) โดยมีหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (หน.คสช.) เป็นประธานกรรมการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นฝ่ายเลขานุการของ กนพ. มีคณะอนุกรรมการ 6 คณะทำหน้าที่ขับเคลื่อนงานด้านต่างๆ ที่เป็นหัวใจสำคัญของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทั้งในส่วนกลางและระดับพื้นที่ ได้แก่ (1) คณะอนุกรรมการด้านสิทธิประโยชน์ ขอบเขตพื้นที่และศูนย์บริการ

เบ็ดเสร็จด้านการลงทุน (2) คณะอนุกรรมการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน สาธารณสุข และความมั่นคง (3) คณะอนุกรรมการด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร (4) คณะอนุกรรมการด้านการจัดหาที่ดินและบริหารจัดการ (5) คณะอนุกรรมการด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ และ (6) คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระดับพื้นที่

สรุปได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา ตามที่ระบุในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ซึ่งมุ่งกระจายอำนาจไปยังเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้องค์กรเหล่านี้มีสิทธิจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีบทบาทในการประเมินความพร้อม ประสานงาน และส่งเสริมการจัดการศึกษาร่วมกับชุมชน รวมถึงการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบได้รับอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาและการถ่ายโอนภารกิจการให้บริการสาธารณะ โดยมุ่งเน้นการสร้างระบบการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ชุมชนจึงมีบทบาทสำคัญในการกำหนดและควบคุมทิศทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองผ่านการเรียนรู้ การศึกษาในระดับท้องถิ่นจะเน้นภูมิปัญญาและการพัฒนาทักษะวิชาชีพเพื่อสร้างบุคลากรที่สามารถพัฒนาชุมชนของตนเอง และเชื่อมโยงความรู้ความสามารถไปยังวิถีชีวิตในระดับกว้างได้ การปฏิรูปการศึกษานี้มุ่งหวังให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นแกนนำในการขับเคลื่อนการศึกษาเพื่อสร้างบุคคลที่มีคุณภาพทั้งในด้านคุณธรรมและความรู้ความสามารถ โดยมีเป้าหมายให้คนในท้องถิ่นสามารถแก้ไขปัญหาสังคมได้ด้วยความร่วมมือและความรู้ที่พัฒนาขึ้นจากการศึกษาในชุมชนของพวกเขาเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้มีหน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) เป็นชุมชน/หมู่บ้าน ดังนั้น ประชากร คือ ชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษพื้นที่จังหวัดหนองคาย จำนวน 161 ชุมชน/หมู่บ้าน (สำนักงานสถิติจังหวัดหนองคาย, 2561) (สำนักงานสถิติจังหวัดหนองคาย, 2561: 5-17)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้มีหน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) เป็นชุมชน/หมู่บ้านในเขตเศรษฐกิจพิเศษพื้นที่จังหวัดหนองคาย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้แทนชุมชน จำนวน 483 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยระยะที่ 1 เป็นแบบสอบถาม ซึ่งคณะผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อใช้เก็บข้อมูลให้สอดคล้องกับบริบทที่ศึกษา ภายใต้การควบคุมดูแล และให้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในระยะนี้ แบ่งเป็น 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ ตำแหน่ง/หน้าที่ในชุมชน จำนวนครูเรือน จำนวนประชากร เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลศักยภาพทั่วไปของชุมชนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านการบริหารจัดการ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ/กลุ่มอาชีพในชุมชน ด้านทักษะอาชีพ/กลุ่มแรงงาน ด้านประเพณีวัฒนธรรม และด้านโครงสร้างพื้นฐาน เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลศักยภาพของชุมชนเพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจการ/ผลิตภัณฑ์ชุมชน ด้านทักษะอาชีพ/กลุ่มแรงงาน และด้านการเตรียมความพร้อมของชุมชน เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของชุมชน ในเขตเศรษฐกิจพิเศษพื้นที่จังหวัดหนองคาย เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert, 1932 : 164) แบ่งระดับการวัดเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพชุมชนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย ด้านการบริหารจัดการภายในชุมชน ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ด้านทักษะอาชีพของชุมชน ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสภาพสังคม ด้านประเพณีวัฒนธรรม ด้านองค์ความรู้ทางธุรกิจ ด้านการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการรับรู้นโยบายภาครัฐ ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert, 1932) แบ่งระดับการวัดเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษพื้นที่จังหวัดหนองคาย เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Opened End) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบได้อย่างอิสระ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 จัดทำหนังสือนำเสนอแบบสอบถามเพื่อส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายจากชุมชนในพื้นที่พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3.2 จัดทำแบบสอบถามโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทั้งแบบออนไลน์ และแบบเอกสาร

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการจัดเก็บข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ และผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในบางชุมชน

3.4 ผู้วิจัยกำหนดการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการให้ผู้แทนชุมชนตอบแบบสอบถาม โดยให้มีการเก็บข้อมูลและทบทวนตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลอย่างละเอียด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากที่สุด

3.5 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามคืน และรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับทั้งทางออนไลน์และการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง กรณีได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาไม่ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และทบทวนตรวจสอบความ

สมบูรณ์ของข้อมูลอย่างละเอียดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากที่สุด เพื่อดำเนินการประมวลผลข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics Analysis) และวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 74.33) และเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 25.67) เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ ระหว่าง 41-50 ปี (ร้อยละ 32.71) รองลงมาอายุ ระหว่าง 51-60 ปี (ร้อยละ 23.19) ถัดมาอายุระหว่าง 31-40 ปี (ร้อยละ 19.05) ถัดมาอายุระหว่าง 20-30 ปี (ร้อยละ 11.39) ถัดมาอายุมากกว่า 60 ปี (ร้อยละ 7.04) และน้อยสุดคือมีอายุน้อยกว่า 20 ปี (ร้อยละ 6.63) เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 81.99) รองลงมาสถานภาพโสด (ร้อยละ 11.59) และน้อยที่สุดคือมีสถานภาพหย่าร้าง (ร้อยละ 6.42) เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 30.02) รองลงมาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) (ร้อยละ 23.19) ถัดมาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) (ร้อยละ 15.11) ถัดมาการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) (ร้อยละ 11.18) ถัดมาการศึกษาระดับปริญญาโท (ร้อยละ 7.87) ถัดมาการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) (ร้อยละ 6.63) ถัดมาการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 5.80) และน้อยที่สุดคือมีการศึกษาระดับปริญญาเอก (ร้อยละ 0.21) และเมื่อจำแนกตามตำแหน่ง/หน้าที่ในชุมชน พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นประธานชุมชน/ผู้ใหญ่บ้าน (ร้อยละ 21.33) รองลงมาเป็นสมาชิกชุมชน/หมู่บ้าน (ร้อยละ 20.08) ถัดมาเป็นคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้าน (ร้อยละ 19.07) ถัดมาเป็นรองประธานชุมชน/ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน (ร้อยละ 16.77) ถัดมาเป็นสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ร้อยละ 16.15) ถัดมาเป็นนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ร้อยละ

2.48) ถัดมาเป็นรองนายก/ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ร้อยละ 2.28) และน้อยที่สุดเป็นกำนัน (ร้อยละ 1.24)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพทั่วไปของชุมชนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 70.27) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างชุมชนและผู้นำในชุมชน (ร้อยละ 87.65) และด้านการบริหารจัดการ (ร้อยละ 82.68) อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจและกลุ่มอาชีพในชุมชน (ร้อยละ 78.19) และด้านโครงสร้างพื้นฐาน (ร้อยละ 77.55) อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านประเพณีวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 57.52) และอยู่ในระดับต่ำ จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านสังคมและองค์กรทางสังคม (ร้อยละ 38.01) โดยแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพทั่วไปของชุมชนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย โดยภาพรวมชุมชนมีศักยภาพด้านโครงสร้างชุมชน/ผู้นำในชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 87.65) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 ด้าน (ร้อยละ 100.00 ทั้ง 4 ด้าน) ได้แก่ 1) ชุมชนมีประธานชุมชน/ผู้ใหญ่บ้าน/คณะกรรมการชุมชน/คณะกรรมการหมู่บ้าน 2) ชุมชนมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)/แกนนำสุขภาพประจำครอบครัว (กสค.) 3) ชุมชนมีผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 4) ชุมชนมีพระ/ผู้นำทางศาสนาในชุมชน และอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน คือ 1) ชุมชนมีผู้นำกลุ่มแม่บ้าน/กลุ่มอาชีพ/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน (ร้อยละ 77.85) และ 2) ชุมชนมีผู้นำท้องที่ในระดับตำบล/กำนัน/สารวัตรกำนัน/แพทย์ประจำตำบล (ร้อยละ 53.42) ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพทั่วไปของชุมชนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย โดยภาพรวมชุมชนมีศักยภาพด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 82.68) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 ด้านเรียงลำดับจากเปอร์เซ็นต์มากไปหาน้อย ดังนี้ ชุมชนมีการประชุมรวมกันในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ (ร้อยละ 99.59) ชุมชนมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน (ร้อยละ 98.34) ชุมชนมีกฎระเบียบ/ข้อตกลงร่วมกันของชุมชน (ร้อยละ 87.99) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ (ร้อยละ 85.51) ชุมชนมีการสร้างความร่วมมือในการบริหารกับองค์กร/หน่วยงานภายนอก (เครือข่ายการพัฒนาชุมชน) (ร้อยละ 80.12) และอยู่ในระดับปานกลาง

จำนวน 1 ด้าน คือ ชุมชนมีการกำหนดแผนการพัฒนาชุมชนอย่างชัดเจน (ร้อยละ 44.51) ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพทั่วไปของชุมชนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวมชุมชนมีศักยภาพด้านสังคม/องค์กรทางสังคม อยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 38.01) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ชุมชนมีวัด/ศาสนสถาน ในชุมชน (ร้อยละ 96.27) อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ชุมชนมีสถานศึกษา/โรงเรียน/วิทยาลัย/มหาวิทยาลัย (ร้อยละ 54.04) อยู่ในระดับต่ำ จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ชุมชนมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/อบต./เทศบาล/หน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ ในพื้นที่ชุมชน (ร้อยละ 21.74) และอยู่ในระดับต่ำที่สุด จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ชุมชนมีโรงงานอุตสาหกรรม/บริษัทเอกชนขนาดใหญ่ ในชุมชน (ร้อยละ 10.56) และชุมชนมีหน่วยงานภาคประชาสังคม/มูลนิธิ/สภกรณ์ ในชุมชน (ร้อยละ 7.45) ตามลำดับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพทั่วไปของชุมชนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวมชุมชนมีศักยภาพด้านประเพณีวัฒนธรรม/แหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 57.52) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ชุมชนมีกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมตามหลักทางศาสนา/วันสำคัญทางศาสนา (ร้อยละ 99.79) ชุมชนมีกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมตามความเชื่อท้องถิ่น/ฮีตสิบสอง คองสิบสี่ (ร้อยละ 98.14) และชุมชนมีกิจกรรมตามที่ราชการกำหนด/วันเฉลิมพระชนมพรรษา ฯลฯ (ร้อยละ 95.65) อยู่ในระดับต่ำ จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยวทางศาสนาในชุมชน (ร้อยละ 33.54) และอยู่ในระดับต่ำที่สุด จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ในชุมชน (ร้อยละ 9.94) และชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในชุมชน (ร้อยละ 8.07) ตามลำดับ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพทั่วไปของชุมชนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวมชุมชนมีศักยภาพด้านเศรษฐกิจ/กลุ่มอาชีพในชุมชน อยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 78.19) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ชุมชนมีผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าพาณิชย์/ค้าขาย/ร้านขายของชำ (ร้อยละ 99.38) ชุมชนมีผู้ประกอบการอาชีพขายแรงงาน/ก่อสร้าง/ลูกจ้างรายวัน (ร้อยละ 99.38) ชุมชนมีผู้ประกอบการอาชีพข้าราชการ/หน่วยงานภาครัฐ (ร้อยละ 99.38) ชุมชนมีผู้ประกอบการ/ปศุสัตว์(เลี้ยงสัตว์) (ร้อยละ 88.20) และชุมชนมีผู้ประกอบการอาชีพในภาคอุตสาหกรรม/โรงงาน/บริษัทเอกชน (ร้อยละ 88.20) อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน

ได้แก่ ชุมชนมีผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) (ร้อยละ 77.64) ชุมชนมีผู้ประกอบการอาชีพบริการในชุมชน/ปั้มน้ำมัน/อู่ซ่อมรถ ฯลฯ (ร้อยละ 76.40) อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ชุมชนมีกลุ่มธุรกิจชุมชน/วิสาหกิจชุมชน/กลุ่มอาชีพฯ ในชุมชน (ร้อยละ 54.04) และอยู่ในระดับต่ำ จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ชุมชนมีผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว/บริษัททัวร์ (ร้อยละ 21.12) ตามลำดับ

6. การวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพทั่วไปของชุมชนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย โดยภาพรวมชุมชนมีศักยภาพด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 77.55) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ชุมชนมีระบบไฟฟ้าภายในหมู่บ้าน (ร้อยละ 100.00) ชุมชนมีระบบประปาภายในหมู่บ้าน (ร้อยละ 100.00) ชุมชนมีถนนคอนกรีต/ลาดยาง ภายในหมู่บ้าน และระหว่างหมู่บ้าน (ร้อยละ 100.00) และชุมชนมีระบบการขนส่งสาธารณะ/ผู้ประกอบการรถรับจ้างในชุมชน (ร้อยละ 90.06) และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ชุมชนมีศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตประจำชุมชน (ร้อยละ 58.39) ชุมชนมีอ่างเก็บน้ำ/คลองส่งน้ำ/ลำห้วยภายในหมู่บ้าน (ร้อยละ 54.04) และชุมชนมีสวนสาธารณะ/สถานที่ออกกำลังกายสาธารณะ (ร้อยละ 40.37) ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพชุมชนในการส่งเสริมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ชายแดนไทย จังหวัดหนองคาย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพชุมชน จำนวน 6 ตัวแปร โดยมีปัจจัยด้านการรับรู้นโยบายและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดหนองคายมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจำเป็นต้องมีการสร้างความเข้าใจและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึงโดยเฉพาะการให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชนเพื่อเตรียมความพร้อมในการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงในมิติต่าง ๆ เพื่อประกอบการพัฒนาด้านอื่น ๆ ทั้งโครงสร้างพื้นฐานในชุมชน การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ การบริหารจัดการภายในชุมชน ทรัพยากรทางเศรษฐกิจในชุมชน และทักษะอาชีพของคนในชุมชน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ ลัดดาวัลย์ คงทอง (2561) ได้ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาทุนมนุษย์ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดสระแก้ว โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ข้อหนึ่งเพื่อ

ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ 3 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยการจัดการองค์การ ($\beta = 0.51$) 2) ปัจจัยหน้าที่หลักการจัดการทุนมนุษย์ ($\beta = 0.14$) และ 3) ปัจจัยนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ ($\beta = 0.04$) จะเป็นได้ว่านอกจากปัจจัยดังกล่าวข้างต้นหลักสำคัญของการพัฒนาชุมชน คือ การสร้างความเข้าใจและการสื่อสารข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยหากมีการสื่อสารสร้างความเข้าใจที่ดีย่อมส่งผลต่อการให้ความร่วมมือที่ดีของชุมชนด้วย ดังที่ พระมหาจักรกฤษ ทินนปญโญ (โกติรัมย์) (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่องความร่วมมือในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลัก CSR ของภาคเอกชน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาความร่วมมือในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลัก CSR ของภาคเอกชน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 2) เพื่อศึกษาถึงกระบวนการในการดำเนินการความร่วมมือในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลัก CSR ของภาคเอกชน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 3) เพื่อวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางความร่วมมือในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลัก CSR ของภาคเอกชน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า 1) ความร่วมมือในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลัก CSR ของภาคเอกชนเชื่อมโยงกันเป็นส่วนหนึ่งคือการคิดของผู้นำ โดยเน้นคำว่า “บวร” โดยการดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นระบบเพื่อตอบสนองต่อสังคมซึ่งเป็นหลักสำคัญของภาคเอกชน มีการรับฟังข้อมูลและความคิดเห็นจากบุคคลอื่น อีกทั้งการทำประชาพิจารณ์ต่อการดำเนินกิจการเพื่อป้องกันมิให้เกิดผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม การสร้างความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนกับชุมชนนั้นเป็นเรื่อง การสร้างความสัมพันธ์และการเข้าถึงชุมชนที่จะมองเห็นถึงประโยชน์ที่ภาคเอกชนนั้นนำเข้มานับเป็นการยอมรับของชุมชนที่มีความคาดหวังต่อการดำเนินงานของภาคเอกชน ความร่วมมือของภาคเอกชนเป็นความร่วมมือที่มีมาอย่างต่อเนื่องจากการช่วยเหลือชุมชน จึงมีการผลักดันให้เกิดกระบวนการของกิจกรรมไปยังหลักของ CSR ให้เกิดอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน 2) กระบวนการในการดำเนินการความร่วมมือในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลัก CSR ของภาคเอกชนนั้นภาครัฐจะมีการประชุมกันทุกเดือนโดยเชิญเจ้าหน้าที่องค์กรภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามาประชุมกันมีมติร่วมกัน พัฒนาศักยภาพพนักงานในองค์กรด้วยการอบรม สัมภาษณ์ชุมชนถึงปัญหาและความต้องการ สิ่งที่รับผิดชอบต่อไปคือกระบวนการสร้างความเข้าใจกับประชาชนในชุมชน เมื่อสองฝ่ายเข้าใจกันแล้วผลที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือทั้งใน

ส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมประเพณี หรือคุณภาพชีวิตสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในเกือบทุกมิติ โดยพัฒนากระบวนการมาจากหลักของการวิเคราะห์บริษัท นั่นก็คือหลัก SWOT ซึ่งถือเป็นเทคนิคการวิเคราะห์ระบบการดำเนินการให้เกิดความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา มีการวัดผลให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ปรับปรุงความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด ด้วยการพัฒนาความรู้ที่เชื่อมโยงกระบวนการทุกขั้นตอนเข้าด้วยกันจากบ้าน ชุมชน สังคม โรงเรียน บริษัทและภาครัฐ โดยที่ไม่ส่งผลกระทบซึ่งกันและกัน และ 3) ผู้บริหารส่วนหนึ่งยังมองงาน CSR จากกรอบความคิดเรื่อง ต้นทุน-ผลประโยชน์ระยะสั้นในหลายบริษัท งาน CSR ถูกจัดให้รวมไว้เป็นส่วนหนึ่งของแผนกต่าง ๆ แทนที่จะมีส่วนงานรับผิดชอบโดยตรง ทำให้ต้องแบ่งบุคลากรที่ทำงานด้านนั้น ๆ มารับผิดชอบงาน CSR ซึ่งบุคลากรเหล่านี้ส่วนใหญ่จะไม่เข้าใจในเนื้อหา CSR จริง ส่งผลให้กิจกรรมด้าน CSR ออกมาในเชิงลบมากกว่าจะเป็นการเข้าไปช่วยแก้ไขปัญหาในสังคมอย่างจริงจัง อีกทั้งปัญหาการพูดคุยกับชุมชนที่ไม่แนชัดการสื่อสารถ่ายทอดวัตถุประสงค์เกิดความคลาดเคลื่อนทำให้ชุมชนไม่เข้าร่วมมือในการขับเคลื่อนกิจกรรมนั้น ๆ อุปสรรคสำคัญอีกประการหนึ่งของการทำโครงการ CSR ที่พนักงานบริษัทต้องลงไปทำกิจกรรมร่วมกับคนในชุมชน คือ ความยากลำบากในการสื่อสารให้ชุมชนเข้าใจว่าบริษัทมีเจตนาที่ดีที่ต้องการเข้ามาช่วยเหลือ ชุมชนกับบริษัทที่อยู่ในชุมชนจะต้องหันหน้าเข้าหาหรือกันไม่ว่าจะเป็นช่วงที่มีปัญหาหรือไม่มีปัญหาควรหมั่นพูดคุยทำความเข้าใจกันอยู่เสมอ รัฐต้องเสริมสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นกับประชาชนทั่วไปอย่างต่อเนื่องและแพร่หลาย เป้าหมายในการพัฒนาชุมชนสำคัญที่สุดต้องไปค้นหาข้อเท็จจริงว่าในพื้นที่ชุมชนที่เขาต้องการมากกว่าการที่เราอยากจะให้ เพราะฉะนั้นการที่จะดีที่สุดคือการสร้างความร่วมมือ การปรึกษาหารือทำความเข้าใจร่วมกันกำหนดเป้าหมายร่วมกันเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าวทำให้เห็นได้ว่าปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของการสร้างความร่วมมือคือการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ

องค์ความรู้ใหม่

การสร้างองค์ความรู้ใหม่เริ่มจากการเชื่อมโยงข้อมูลที่มีอยู่เดิมกับแนวคิดหรือมุมมองใหม่ เพื่อต่อยอดเป็นความรู้ที่มีคุณค่าและสามารถนำไปปรับใช้ได้ ตัวอย่างเช่น

1. แนวคิดพื้นฐาน

จากการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน พบว่าด้านโครงสร้างพื้นฐานและการบริหารจัดการมีศักยภาพสูง ขณะที่ด้านสังคมและแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับต่ำ การพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลสามารถใช้เป็นเครื่องมือเสริมสร้างความเข้มแข็งในด้านที่ยังมีข้อจำกัด เช่น การขาดการสนับสนุนจากองค์กรภาคประชาสังคมและการขาดแคลนแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว

2. แนวทางการประยุกต์ใช้

2.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน นำระบบ IoT (Internet of Things) มาใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากร เช่น การติดตั้งระบบตรวจสอบคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำสาธารณะ และการจัดการระบบไฟฟ้าในพื้นที่ห่างไกล

2.2 ด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริมการใช้แพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซสำหรับผู้ประกอบการในชุมชน เช่น กลุ่มแม่บ้านหรือวิสาหกิจชุมชน เพื่อกระจายสินค้าและบริการให้เข้าถึงตลาดระดับประเทศหรือระดับสากล

2.3 ด้านประเพณีและวัฒนธรรม พัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมประเพณีที่สำคัญของชุมชน เช่น เทศกาลท้องถิ่น หรือสร้าง Virtual Tour สำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่

2.4 ด้านสังคม ใช้โซเชียลมีเดียหรือแพลตฟอร์มสื่อสารออนไลน์ในการสร้างเครือข่ายภาคประชาสังคมและการมีส่วนร่วมของชุมชน เช่น การจัดเวทีพูดคุยออนไลน์เพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชนร่วมกัน

3. ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

- 3.1 ชุมชนสามารถบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- 3.2 รายได้ของชุมชนเพิ่มขึ้นจากการเข้าถึงตลาดใหม่
- 3.3 วัฒนธรรมและประเพณีของชุมชนได้รับการเผยแพร่สู่ผู้คนในวงกว้าง
- 3.4 ความร่วมมือในชุมชนมีความเข้มแข็งและเชื่อมโยงกับองค์กรภายนอกได้อย่างยั่งยืน

องค์ความรู้ที่สามารถนำไปปรับใช้กับพื้นที่อื่นที่มีลักษณะคล้ายกัน โดยปรับให้เหมาะสมกับบริบทเฉพาะของแต่ละพื้นที่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าผู้ตอบส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 74.33) และเพศหญิง (ร้อยละ 25.67) โดยมีอายุระหว่าง 41-50 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 32.71) รองลงมาคือ 51-60 ปี (ร้อยละ 23.19) ตามด้วยอายุ 31-40 ปี (ร้อยละ 19.05) และ 20-30 ปี (ร้อยละ 11.39) ขณะที่อายุมากกว่า 60 ปี (ร้อยละ 7.04) และต่ำกว่า 20 ปี (ร้อยละ 6.63) มีสัดส่วนต่ำสุด เมื่อพิจารณาสถานภาพ พบว่าส่วนใหญ่สมรส (ร้อยละ 81.99) รองลงมาคือโสด (ร้อยละ 11.59) และหย่าร้าง (ร้อยละ 6.42) ในด้านการศึกษา ผู้ตอบส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 30.02) รองลงมาคือมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 23.19) และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 15.11) ส่วนที่มีการศึกษาระดับปริญญาเอกมีสัดส่วนน้อยที่สุด (ร้อยละ 0.21) เมื่อวิเคราะห์ตำแหน่งหน้าที่ในชุมชน พบว่าส่วนใหญ่เป็นประธานชุมชนหรือผู้ใหญ่บ้าน (ร้อยละ 21.33) ตามด้วยสมาชิกชุมชน (ร้อยละ 20.08) และกรรมการชุมชน (ร้อยละ 19.76) โดยกำนันมีสัดส่วนน้อยที่สุด (ร้อยละ 1.24) สำหรับการวิเคราะห์ศักยภาพทั่วไปของชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 70.27) โดยศักยภาพด้านโครงสร้างชุมชนและผู้นำในชุมชน (ร้อยละ

87.65) และด้านการบริหารจัดการ (ร้อยละ 82.68) อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านเศรษฐกิจและกลุ่มอาชีพในชุมชน (ร้อยละ 78.19) และโครงสร้างพื้นฐาน (ร้อยละ 77.55) อยู่ในระดับมากที่สุด ขณะที่ด้านประเพณีวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 57.52) ส่วนด้านสังคมและองค์กรทางสังคมอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 38.01) โดยแต่ละด้านมีรายละเอียดเพิ่มเติม เช่น ศักยภาพด้านโครงสร้างชุมชนได้รับการสนับสนุนจากผู้นำในระดับท้องถิ่นอย่างชัดเจน (ร้อยละ 100) และด้านการบริหารจัดการมีการจัดประชุมร่วมกันในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ (ร้อยละ 99.59) อย่างไรก็ตาม ด้านสังคมและองค์กรทางสังคมยังขาดแคลนองค์กรภาคประชาสังคมและโรงงานในชุมชน (ร้อยละ 7.45 และร้อยละ 10.56 ตามลำดับ) ด้านประเพณีวัฒนธรรมมีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา (ร้อยละ 99.79) แต่แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติกลับอยู่ในระดับต่ำที่สุด (ร้อยละ 8.07) ส่วนด้านเศรษฐกิจมีผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกรรมและค้าขายในชุมชนสูง (ร้อยละ 88.20-99.38) ขณะที่ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวมีสัดส่วนน้อย (ร้อยละ 21.12) และด้านโครงสร้างพื้นฐานมีความพร้อมในระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า ประปา และถนนคอนกรีต (ร้อยละ 100) แต่ยังคงขาดแคลนสถานที่ออกกำลังกายสาธารณะ (ร้อยละ 40.37) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างด้านการพัฒนาในชุมชนแต่ละด้านอย่างชัดเจน ส่วน **ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย** คือ 1. ควรมีช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคายที่หลากหลายและประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกรวดเร็ว 2. ควรมีการสำรวจและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อสร้างข้อตกลงและวางแผนพัฒนาชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ 3. ควรมีการกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบเพื่อสร้างความเข้าใจและรับผิดชอบในการพัฒนาศักยภาพชุมชนพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์เป้าหมายของจังหวัด ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายและปฏิบัติการ คือ 1. หน่วยงานภาค รัฐ ควรมี การ ลง พื้นที่ เพื่อ สร้าง ความ เข้าใจ และ ให้ ข้อมูล ที่เป็นข้อเท็จจริงแก่ชุมชนและประชาชนในพื้นที่ เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐกับชุมชน และ**ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป** คือ 1. ควรมีการวิจัยการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนเชิงบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษแบบองค์รวม

เอกสารอ้างอิง

- เชียรช่วง กัลยาณมิตร และคณะ. (2558). เชียรช่วง กัลยาณมิตร และคณะ. รายงานผล
การศึกษาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย. หนองคาย: ที่ทำการปกครอง
จังหวัดหนองคาย.
- พระมหาจักรกฤษ ทินนปญโญ (โกติรัมย์). (2561). ความร่วมมือในการขับเคลื่อนเป้าหมายการ
พัฒนาที่ยั่งยืนตามหลัก CSR ของภาคเอกชน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม.
วารสารศิลปศาสตร์ราชชมงคลสุวรรณภูมิ, 1(1),15.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2525). หลักการพัฒนาชุมชนและหลักการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์ไทยอนุเคราะห์.
- ลัดดาวลย์ คงทอง. (2561). รูปแบบการพัฒนาทุนมนุษย์ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดสระแก้ว.
ใน *คู่มือวิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*.
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สนธยา พลศรี. (2552). *เครือข่ายการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2526). *การพัฒนาชุมชน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.). (2559). *เขตเศรษฐกิจ
พิเศษในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่
สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2558). *รายงานการศึกษาโอกาส
และผลกระทบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อกระทรวงมหาดไทย*. กรุงเทพฯ:
สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.
- สำนักงานสถิติจังหวัดหนองคาย. (2561). *รายงานสถิติจังหวัดหนองคาย ประจำปี พ.ศ. 2561*.
หนองคาย : สำนักงานสถิติจังหวัดหนองคาย.
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology*,
22(140), 55.

การศึกษาเชิงจิตวิทยาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแนวทาง และการประยุกต์ใช้ *

PSYCHOLOGICAL EDUCATION FOR STUDENTS WITH SPECIAL NEEDS: APPROACHES AND APPLICATIONS

สัญญา เคนาภูมิ

Sanya Kenaphoom

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University, Thailand

Corresponding author E-mail: zumsa_17@hotmail.com

วันที่รับบทความ : 18 มีนาคม 2567; วันที่แก้ไขบทความ 11 เมษายน 2566; วันที่ตอบรับบทความ : 25 เมษายน 2566

Received 18 March 2024; Revised 11 April 2024; Accepted 25 April 2024

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงจิตวิทยามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยบทบาทดังกล่าวครอบคลุมถึงการประเมินและวิเคราะห์ปัญหา การพัฒนาการเรียนรู้และพฤติกรรม การสนับสนุนทางจิตใจ การปรับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และการสร้างความร่วมมือกับครูและผู้ปกครอง นอกจากนี้ การศึกษาเชิงจิตวิทยายังเน้นการออกแบบแผนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (IEP) การใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ และการส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดี แนวทางเหล่านี้ช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาทั้งด้านการเรียนรู้ ทักษะชีวิต และสุขภาพจิตอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การศึกษาเชิงจิตวิทยา, นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ, แผนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล, การปรับพฤติกรรม, สุขภาพจิต

* สัญญา เคนาภูมิ. (2567). การศึกษาเชิงจิตวิทยาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแนวทาง และการประยุกต์ใช้. วารสารกวีานพะเยา, 1(2), 42-50.

Abstract

Psychological education plays a vital role in enhancing the potential of students with special needs. Its roles encompass assessing and analyzing problems, developing learning and behavioral skills, providing mental health support, adjusting learning environments, and fostering collaboration with teachers and parents. Additionally, psychological education emphasizes designing Individualized Education Plans (IEPs), utilizing assistive technologies, and promoting positive mental health. These approaches enable students with special needs to develop sustainably in learning, life skills, and mental well-being.

Keywords: Psychological education, Students with special needs, Individualized Education Plans, Behavior modification, Mental health

บทนำ

การศึกษาเชิงจิตวิทยาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ: แนวทางและการประยุกต์ใช้ ประกอบด้วย 1. ความหมายของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษคือบุคคลที่มีข้อจำกัดทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม หรือการเรียนรู้ ซึ่งต้องการการสนับสนุนเพิ่มเติมจากระบบการศึกษาทั่วไป (Smith, 2020) เช่น นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สายตา สติปัญญา หรือสมาธิสั้น 2. แนวทางการศึกษาเชิงจิตวิทยา การศึกษาเชิงจิตวิทยาสำหรับนักเรียนกลุ่มนี้มุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับความต้องการเฉพาะบุคคล เช่น 2.1 การวิเคราะห์พฤติกรรมประยุกต์ (Applied Behavior Analysis - ABA): ช่วยให้นักเรียนปรับพฤติกรรมที่เหมาะสมผ่านการเสริมแรงเชิงบวก (Cooper et al., 2019) 2.1 การสนับสนุนทางอารมณ์: การให้คำปรึกษาทางจิตวิทยาช่วยนักเรียนจัดการกับความเครียดหรือปัญหาทางสังคม (Brown, 2021) 3. การประยุกต์ใช้ในห้องเรียน 3.1 การปรับหลักสูตร (Curriculum Modification): ใช้เครื่องมือและวิธีการสอนที่ยืดหยุ่น เช่น การเรียนรู้ผ่านเกมหรือสื่อที่เหมาะสม (Tomlinson, 2017) 3.2 การสนับสนุน

ด้วยเทคโนโลยี (Assistive Technology): เช่น โปรแกรมอ่านหน้าจอสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น 4. บทบาทของครูและผู้ปกครอง ครูและผู้ปกครองควรร่วมมือกันในการพัฒนาแผนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (Individualized Education Plan - IEP) ที่ตอบสนองความต้องการเฉพาะของนักเรียน

การศึกษาเชิงจิตวิทยาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนกลุ่มนี้ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีข้อจำกัดทางร่างกาย จิตใจ สังคม หรือการเรียนรู้ โดยต้องการการสนับสนุนเพิ่มเติมจากระบบการศึกษาทั่วไป ตัวอย่างของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สายตา สติปัญญา หรือสมาธิสั้น

แนวทางสำคัญในด้านการศึกษาเชิงจิตวิทยาสำหรับนักเรียนกลุ่มนี้คือ การปรับให้เหมาะสมกับความต้องการเฉพาะบุคคล เช่น การวิเคราะห์พฤติกรรมประยุกต์ (ABA) ที่ช่วยปรับพฤติกรรมผ่านการเสริมแรงเชิงบวก และการสนับสนุนทางอารมณ์ เช่น การให้คำปรึกษาทางจิตวิทยาเพื่อช่วยนักเรียนจัดการกับความเครียดหรือปัญหาทางสังคม นอกจากนี้ การปรับหลักสูตรและการใช้เทคโนโลยีสนับสนุน เช่น โปรแกรมอ่านหน้าจอ หรือสื่อการเรียนรู้แบบยืดหยุ่น ยังช่วยเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทบาทของครูและผู้ปกครองถือเป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนการศึกษา นักเรียนแต่ละคนควรมีแผนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (IEP) ที่พัฒนาขึ้นร่วมกัน เพื่อให้การสนับสนุนตรงตามความต้องการเฉพาะตัว ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความสำเร็จและคุณภาพชีวิตของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างยั่งยืน

บทบาทบาทของการศึกษาเชิงจิตวิทยา

การศึกษาเชิงจิตวิทยามีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนพัฒนาการและการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษ บทบาทเหล่านี้ช่วยให้เกิดความเข้าใจและการจัดการที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนในทุกมิติ ดังนี้:

1. บทบาทด้านการประเมินและวิเคราะห์

1.1 วินิจฉัยปัญหาและความต้องการพิเศษ

การประเมินพฤติกรรมและการเรียนรู้ช่วยระบุปัญหา เช่น ความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) หรือปัญหาด้านอารมณ์

1.2 การวางแผนการเรียนรู้

ข้อมูลจากการประเมินถูกใช้ในการออกแบบแผนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (IEP) ที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนแต่ละคน

2. บทบาทด้านการพัฒนาการเรียนรู้และพฤติกรรม

2.1 ปรับพฤติกรรม

ใช้เทคนิคการเสริมแรงเชิงบวก (Positive Reinforcement) เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสม

2.2 พัฒนาทักษะทางสังคม

ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและการแก้ไขปัญหาสังคม

3. บทบาทด้านการสนับสนุนทางจิตใจ

3.1 สุขภาพจิตที่ดี

การช่วยนักเรียนจัดการความเครียดและความวิตกกังวลเพื่อให้พวกเขาสามารถเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 สร้างความมั่นใจในตนเอง

ช่วยให้นักเรียนรู้สึกมีคุณค่าในตัวเองและมั่นใจในความสามารถของตน

4. บทบาทด้านการปรับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

4.1 การสร้างห้องเรียนที่ครอบคลุม (Inclusive Classroom)

การจัดห้องเรียนที่เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น การใช้สื่อการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่น

4.2 การใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุน

เช่น การใช้ซอฟต์แวร์ช่วยอ่านสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน

5. บทบาทด้านการอบรมและการมีส่วนร่วมของครูและผู้ปกครอง

5.1 พัฒนาทักษะของครู

ช่วยให้ครูเข้าใจและจัดการกับความต้องการของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2 สนับสนุนความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียน

การเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างบ้านและโรงเรียนช่วยให้การสนับสนุนมีความต่อเนื่อง

6. บทบาทด้านการวิจัยและพัฒนา

6.1 พัฒนากลยุทธ์ใหม่ ๆ

การศึกษาเชิงจิตวิทยาช่วยพัฒนาวิธีการใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในบริบทที่หลากหลาย

6.2 สร้างฐานข้อมูล

ช่วยให้มีข้อมูลที่เป็นระบบในการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนนักเรียน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการศึกษาเชิงจิตวิทยาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

การสนับสนุนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษต้องอาศัยแนวคิดและทฤษฎีที่หลากหลายจากทั้งนักวิชาการไทยและต่างประเทศ ดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีจากนักวิชาการไทย

1. ทฤษฎีพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็ก (Child Development Theory)

นักจิตวิทยาไทย เช่น ศาสตราจารย์ระพีพรรณ คำหอม ได้กล่าวถึงความสำคัญของการสนับสนุนพัฒนาการตามช่วงวัย เช่น การพัฒนาด้านอารมณ์ สังคม และการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวและเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ

2. แนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology)

ดร.สุธิดา เกษมสำราญ เน้นการส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีและการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษรู้สึกมั่นใจและประสบความสำเร็จ

3. การเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น (Flexible Learning)

ศาสตราจารย์เกษม วัฒนชัย เสนอว่าการออกแบบหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ควรปรับให้เหมาะสมกับความต้องการเฉพาะบุคคล เช่น การใช้สื่อช่วยสอนที่เข้ากับความถนัดของนักเรียน

แนวคิดและทฤษฎีจากนักวิชาการต่างประเทศ

1. ทฤษฎีพัฒนาการของ Piaget

Jean Piaget (1896-1980) นักจิตวิทยาชาวสวิสที่กล่าวถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กใน 4 ช่วง ได้แก่

1.2 การรับรู้จากประสาทสัมผัส (Sensorimotor Stage)

1.3 การคิดเชิงสัญลักษณ์ (Preoperational Stage)

1.3 การคิดเชิงตรรกะ (Concrete Operational Stage)

1.4 การคิดเชิงนามธรรม (Formal Operational Stage)

การใช้แนวคิดนี้ช่วยวิเคราะห์ว่านักเรียนแต่ละคนอยู่ในช่วงพัฒนาการใดและออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม

2. ทฤษฎีโซนแห่งพัฒนาการที่ใกล้ที่สุด (Zone of Proximal Development - ZPD)

Lev Vygotsky (1896-1934) นักจิตวิทยาชาวรัสเซียเสนอว่าเด็กสามารถเรียนรู้ได้ดีที่สุดเมื่อได้รับการสนับสนุนหรือคำแนะนำจากครูหรือผู้ปกครองใน “โซนแห่งพัฒนาการที่ใกล้ที่สุด”

3. การวิเคราะห์พฤติกรรมประยุกต์ (Applied Behavior Analysis - ABA)

B.F. Skinner (1904-1990) แนวคิดของ Skinner เกี่ยวกับการเสริมแรงเชิงบวกและการปรับพฤติกรรมถูกนำมาใช้ในนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยเฉพาะในเด็กที่มีอาการออทิสติก

4. ทฤษฎีการเรียนรู้หลายรูปแบบ (Multiple Intelligences)

Howard Gardner (1983) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันเสนอว่ามนุษย์มีความฉลาดหลากหลายรูปแบบ เช่น ด้านภาษา ด้านตรรกะคณิตศาสตร์ ด้านดนตรี และด้านมิติสัมพันธ์ ซึ่งช่วยให้ครูสามารถออกแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสามารถเฉพาะของนักเรียน

5. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory)

Sigmund Freud การทำความเข้าใจแรงจูงใจและอารมณ์ในเชิงจิตวิทยาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษช่วยให้สามารถออกแบบการสนับสนุนที่เหมาะสม

บทบาทของการศึกษาเชิงจิตวิทยาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

การศึกษาเชิงจิตวิทยามีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเพื่อให้พวกเขาได้รับการพัฒนาและการเรียนรู้อย่างเต็มที่ โดยบทบาทดังกล่าวสามารถจำแนกออกเป็นแนวทางและการประยุกต์ใช้ ดังนี้

1. บทบาทด้านการประเมินและวิเคราะห์

1.1 วินิจฉัยและระบุความต้องการพิเศษ

การศึกษาเชิงจิตวิทยาช่วยระบุปัญหาเฉพาะ เช่น ความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) หรือปัญหาทางพฤติกรรม ผ่านการทดสอบและการสังเกตที่มีมาตรฐาน (Smith, 2020)

1.2 การวางแผนการสนับสนุน

ข้อมูลจากการประเมินช่วยในการจัดทำแผนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (IEP) ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการสนับสนุนการเรียนรู้

2. บทบาทด้านการพัฒนาทักษะและพฤติกรรม

2.1 พัฒนาการเรียนรู้ผ่านการปรับพฤติกรรม (Behavior Modification)

ใช้เทคนิคเช่นการเสริมแรงเชิงบวกเพื่อปรับพฤติกรรมที่เหมาะสมในห้องเรียน (Cooper et al., 2019)

2.2 ส่งเสริมทักษะทางสังคมและอารมณ์

ช่วยนักเรียนเรียนรู้การสื่อสาร การควบคุมอารมณ์ และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมชั้น

3. บทบาทด้านการสนับสนุนด้านจิตใจ

3.1 ช่วยจัดการกับความเครียดและความวิตกกังวล

การให้คำปรึกษาทางจิตวิทยาแก่นักเรียนช่วยลดผลกระทบทางลบจากความเครียดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนหรือปัญหาส่วนตัว

3.2 ส่งเสริมการสร้างภาพลักษณ์ตนเองที่ดี (Self-esteem)

ช่วยนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้าใจคุณค่าและศักยภาพของตนเอง

4. บทบาทด้านการปรับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

4.1 การสร้างห้องเรียนที่ครอบคลุม (Inclusive Classroom) ใช้การออกแบบห้องเรียนและวิธีการสอนที่รองรับความแตกต่างของนักเรียน เช่น การปรับหลักสูตร การใช้สื่อช่วยสอนที่เหมาะสม

4.2 การใช้เทคโนโลยีสนับสนุน (Assistive Technology) เช่น ซอฟต์แวร์ช่วยอ่านและเขียนสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

5. บทบาทด้านการพัฒนาครูและผู้ปกครอง

5.1 อบรมและพัฒนาครู

ช่วยครูเรียนรู้วิธีการจัดการกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างเหมาะสม เช่น การจัดการพฤติกรรมและการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

5.3 สร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง

แนะนำผู้ปกครองเกี่ยวกับวิธีสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนที่บ้าน

สรุป

การศึกษาเชิงจิตวิทยามีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนพัฒนาการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมศักยภาพและลดอุปสรรคในการเรียนรู้ บทบาทสำคัญประกอบด้วยการประเมินความต้องการเฉพาะบุคคล การพัฒนาทักษะด้านการเรียนรู้และพฤติกรรม การสนับสนุนด้านจิตใจ การปรับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และการสร้างความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง และนักจิตวิทยา

แนวทางสำคัญในการสนับสนุนนักเรียนกลุ่มนี้ประกอบด้วย การออกแบบแผนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (IEP) การใช้เทคโนโลยีช่วยสอน และการพัฒนาทักษะชีวิต รวมถึงการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เช่น การเรียนรู้แบบยืดหยุ่นและการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวก

เอกสารอ้างอิง

เกษม วัฒนชัย. (2558). *การศึกษาที่ตอบสนองต่อความหลากหลาย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ระพีพรรณ คำหอม. (2560). *การพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ*.

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุธิดา เกษมสำราญ. (2564). *จิตวิทยาเชิงบวกสำหรับการศึกษา*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Brown, S. (2021). *Psychological Support in Inclusive Education*. New York: Academic Press.

Cooper, J. O., Heron, T. E., & Heward, W. L. (2019). *Applied Behavior Analysis* (3rd ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson.

Gardner, H. (1983). *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*. New York: Basic Books.

Piaget, J. (1977). *The Development of Thought: Equilibration of Cognitive Structures*. New York: Viking Press.

Smith, J. (2020). *Understanding Special Needs Education*. London: Routledge.

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

บทบาทของครอบครัวในสังคมเมืองต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน*

THE ROLE OF THE FAMILY IN URBAN SOCIETY IN THE DEVELOPMENT OF CHILDREN AND YOUTH

พระครูสังฆรักษ์ยศวีร์ ปมุตโต¹ และ พระชินกร สุจิตโต (ทองดี)²

Phrakhrusangharak Yodsawi Pamuttor¹ and Phrachinakorn Sucitto (Thongdee)²

¹⁻²มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹⁻²Mahamakut Buddhist University, Thailand

Corresponding author E-mail: kanjira9@gmail.com

วันที่รับบทความ : 2 เมษายน 2567; วันแก้ไขบทความ 22 เมษายน 2567; วันตอบรับบทความ : 27 เมษายน 2567

Received 2 April 2024; Revised 22 April 2024; Accepted 27 April 2024

บทคัดย่อ

บทบาทของการพัฒนาเด็กและเยาวชนในสังคมเมืองที่มีความสำคัญต่อการเติบโตและการพัฒนาของสังคมในภาพรวม การพัฒนาเด็กในสังคมเมืองจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากทั้งครอบครัว โรงเรียน และชุมชน เพื่อเตรียมพร้อมให้เด็กและเยาวชนมีทักษะที่จำเป็นในการเผชิญกับอนาคตที่เต็มไปด้วยความท้าทาย การพัฒนาในหลายด้าน เช่น การศึกษา ทักษะทางสังคม สุขภาพกายและจิตใจ ความคิดสร้างสรรค์ และการมีจริยธรรม เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้เด็กเติบโตในสังคมเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันสูง โดยบทบาทของครอบครัวและโรงเรียนในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาของเด็กและเยาวชนในสังคมเมืองจะช่วยให้พวกเขาพร้อมที่จะปรับตัวและเติบโตในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

คำสำคัญ: การพัฒนาเด็ก, เยาวชน, สังคมเมือง, ทักษะการศึกษา, ทักษะทางสังคม, สุขภาพ, ความคิดสร้างสรรค์, จริยธรรม

Citation:

* พระครูสังฆรักษ์ยศวีร์ ปมุตโต และ พระชินกร สุจิตโต (ทองดี). (2567). บทบาทของครอบครัวในสังคมเมืองต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน. วารสารกวี้นพะเยา, 1(2), 51-59.

Phrakhrusangharak Yodsawi Pamuttor and Phrachinakorn Sucitto (Thongdee). (2024). The Role of The Family in Urban Society in the Development of Children and Youth. Journal of Kwan Phayao, 1(2), 51-59;

Website: <https://so11.tci-thaijo.org/index.php/jkp>

Abstract

This article discusses the importance of child and youth development in urban society, which plays a crucial role in the growth and development of society as a whole. In an urban society, child development requires support from families, schools, and communities to equip children and youth with the necessary skills to face the challenges of the future. Development in various areas, such as education, social skills, physical and mental health, creativity, and ethics, is essential to help children thrive in urban societies marked by rapid change and high competition. The roles of families and schools in creating a conducive environment for learning and development will help children and youth adapt and grow in a world of constant change.

Keywords: Child development, Youth, Urban society, Educational skills, Social skills, Health, Creativity, Ethics

บทนำ

ในสังคมเมืองที่มีความเปลี่ยนแปลงและความท้าทายทางเศรษฐกิจและสังคม ครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะในเมืองที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีผลกระทบทั้งในด้านดีและไม่ดีต่อการเลี้ยงดูและการพัฒนาของเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย 1. การส่งเสริมการศึกษาและทักษะการเรียนรู้ ครอบครัวในสังคมเมืองมักมีโอกาสดำเนินการเข้าถึงแหล่งการศึกษาที่มีคุณภาพ เช่น โรงเรียนที่มีมาตรฐาน หรือกิจกรรมพัฒนาทักษะต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และการเติบโตของเด็กในทางที่ดี อย่างไรก็ตาม ความเครียดจากสภาพแวดล้อมเมือง เช่น ภาวะการแข่งขันสูงในระบบการศึกษา และภาระทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาจทำให้เกิดความกดดันในกระบวนการพัฒนาเด็ก 2. การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสวัสดิการเด็กครอบครัวมีบทบาทในการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยของเด็กและเยาวชนในเมืองที่มีสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการเจ็บป่วยหรือการเสี่ยงต่อ

อุบัติเหตุ ครอบครัวที่ให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพและสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย จะช่วยให้เด็กและเยาวชนเติบโตในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาทางกายภาพและจิตใจ

3. การปลูกฝังค่านิยมและทักษะทางสังคม ครอบครัวในสังคมเมืองมีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมและการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมที่ดี โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและชนชั้น ครอบครัวที่ให้การสนับสนุนและสอนให้เด็กมีทักษะในการสื่อสารและการเข้าใจในความแตกต่าง สามารถเตรียมความพร้อมให้เด็กสามารถใช้ชีวิตในสังคมเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ความท้าทายและปัญหาในครอบครัวเมืองในสังคมเมืองที่มีการแข่งขันและความเครียดจากการใช้ชีวิตครอบครัวบางครั้งอาจไม่สามารถให้การดูแลเด็กได้อย่างเต็มที่ ครอบครัวที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ หรือครอบครัวที่มีความแตกแยก อาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนในด้านต่าง ๆ เช่น การขาดการสนับสนุนทางอารมณ์ หรือการไม่สามารถให้ความสนใจในการพัฒนาในด้านการศึกษาหรือการพัฒนาทางสังคม

บทบาทของครอบครัวในสังคมเมือง

ครอบครัวในสังคมเมืองมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชน เนื่องจากสังคมเมืองมักมีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีผลกระทบต่อการเติบโตทั้งทางกายภาพ, อารมณ์, และสังคมของเด็ก ดังนั้น ครอบครัวจึงมีบทบาทในการดูแล ส่งเสริม และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาของเด็กในหลาย ๆ ด้าน โดยบทบาทของครอบครัวในสังคมเมืองสามารถสรุปได้ดังนี้:

1. การสนับสนุนการศึกษา

ครอบครัวในสังคมเมืองมักให้ความสำคัญกับการศึกษาของเด็ก เพื่อเตรียมความพร้อมในการแข่งขันในสังคมที่เต็มไปด้วยโอกาสและความท้าทาย การสนับสนุนในด้านการศึกษา เช่น การส่งเสริมการเรียนรู้พิเศษ การจัดหาแหล่งข้อมูลการเรียนรู้ หรือการสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาคือจะช่วยให้เด็กมีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการเติบโตในสังคมเมือง

2. การส่งเสริมสุขภาพและสวัสดิการ

ครอบครัวในสังคมเมืองมีบทบาทสำคัญในการดูแลสุขภาพของเด็ก โดยการให้การดูแลทั้งในด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ เช่น การให้โภชนาการที่เหมาะสม การส่งเสริมการออกกำลังกาย หรือการช่วยลดความเครียดจากสภาพแวดล้อมที่มีความเร่งรีบ ครอบครัวที่ให้การดูแลที่ดีจะช่วยให้เด็กเติบโตในสภาพแวดล้อมที่แข็งแรงทั้งทางกายและจิตใจ

3. การปลูกฝังค่านิยมและทักษะทางสังคม

ในสังคมเมืองที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ครอบครัวมีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมที่ดีและการสร้างทักษะทางสังคมให้กับเด็ก การส่งเสริมให้เด็กมีความรับผิดชอบ, ความเคารพสิทธิผู้อื่น, และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวและเติบโตในสังคมเมืองได้อย่างราบรื่น

4. การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และทักษะการแก้ปัญหา

ครอบครัวมีบทบาทในการกระตุ้นให้เด็กคิดสร้างสรรค์และพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน สังคมเมืองที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วต้องการบุคคลที่สามารถคิดนอกกรอบและปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน ครอบครัวสามารถส่งเสริมทักษะเหล่านี้ได้ผ่านการสนับสนุนและการให้โอกาสในการเรียนรู้จากประสบการณ์

5. การสนับสนุนทางอารมณ์

ครอบครัวในสังคมเมืองต้องเผชิญกับความท้าทายจากภาวะความเครียดทั้งทางการทำงานและการใช้ชีวิตประจำวัน การให้การสนับสนุนทางอารมณ์ที่ดีจากครอบครัว เช่น การมีเวลาคุณภาพร่วมกัน การสนับสนุนในยามที่เด็กเผชิญกับปัญหาหรืออุปสรรค จะช่วยให้เด็กมีความมั่นใจในการเผชิญกับความท้าทายในชีวิต

6. การสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว

ในสังคมเมืองที่มีชีวิตที่เร่งรีบ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญ ครอบครัวที่สามารถสร้างเวลาคุณภาพร่วมกัน เช่น การทานอาหารร่วมกัน หรือการทำกิจกรรมสนุก ๆ จะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งในครอบครัว ซึ่งเป็นฐานที่สำคัญในการพัฒนาเด็กให้เติบโตเป็นบุคคลที่มีความมั่นคงทางอารมณ์และสามารถปรับตัวได้ดีในสังคม

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องของนักวิชาการไทยและต่างประเทศ

การศึกษาบทบาทของครอบครัวในสังคมเมืองต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนสามารถเชื่อมโยงกับแนวคิดและทฤษฎีที่มีความเกี่ยวข้องทั้งจากนักวิชาการไทยและต่างประเทศ เพื่อช่วยในการอธิบายการพัฒนาของเด็กและเยาวชนในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

1. ทฤษฎีการพัฒนาแบบมีปฏิสัมพันธ์ (Ecological Systems Theory) โดย Urie Bronfenbrenner

ทฤษฎีของ Bronfenbrenner เป็นทฤษฎีที่สำคัญในการอธิบายการพัฒนาของเด็กในบริบทที่ซับซ้อน โดยเฉพาะในสังคมเมืองที่มีปัจจัยหลายด้านเข้ามาเกี่ยวข้อง ทฤษฎีนี้มองว่าเด็กไม่ได้เติบโตในสภาพแวดล้อมที่เป็นเอกเทศ แต่จะได้รับผลกระทบจากหลายปัจจัย เช่น ครอบครัว โรงเรียน และสังคมในระดับที่ใหญ่ขึ้น (mesosystem, exosystem, macrosystem) ซึ่งการปฏิสัมพันธ์เหล่านี้มีผลต่อการพัฒนาทั้งทางกายภาพ, อารมณ์, และสังคมของเด็ก (Bronfenbrenner, 1979)

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) โดย Albert Bandura

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura เน้นบทบาทของการเรียนรู้ผ่านการสังเกตและการเลียนแบบจากบุคคลในสังคมที่สำคัญ เช่น พ่อแม่และสมาชิกในครอบครัว นักวิชาการหลายคนได้นำทฤษฎีนี้มาประยุกต์ใช้ในการศึกษาเด็กและเยาวชนในสังคมเมือง เพราะการมีแบบอย่างที่ดีในครอบครัวจะส่งผลต่อพฤติกรรมและทักษะทางสังคมของเด็ก ทั้งในด้านการตัดสินใจและการรับผิดชอบ (Bandura, 1977)

3. ทฤษฎีการพัฒนาเด็กในมุมมองของ Piaget

ทฤษฎีของ Jean Piaget เกี่ยวกับการพัฒนาทางสติปัญญาของเด็ก เป็นการอธิบายการพัฒนาทางความคิดและการรับรู้ของเด็กในแต่ละช่วงวัย โดยมองว่าเด็กจะพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลผ่านประสบการณ์และการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การศึกษาทฤษฎีนี้ช่วยให้นักวิจัยเข้าใจว่า ครอบครัวที่มีบทบาทในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ท้าทายและส่งเสริมการคิด จะช่วยพัฒนาความสามารถทางสติปัญญาของเด็กได้ดีขึ้น (Piaget, 1952)

4. ทฤษฎีการพัฒนาแบบสัมพันธ์ของ Vygotsky (Sociocultural Theory)

ทฤษฎีของ Lev Vygotsky ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาของเด็กไม่ได้เกิดขึ้นจากการทำงานคนเดียว แต่เป็นผลมาจากการมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น โดยเฉพาะในบริบทของครอบครัวและสังคมในเมือง การสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมจะช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดของเด็ก (Vygotsky, 1978) ซึ่งตรงกับแนวคิดที่ว่าในสังคมเมืองที่มีความหลากหลาย ครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมและทางปัญญาของเด็ก

5. ทฤษฎีเศรษฐกิจสังคมของไทย

นักวิชาการไทย เช่น ศศิธร เจริญกุล (2015) ได้กล่าวถึงบทบาทของครอบครัวในสังคมไทยที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาของเด็ก โดยเฉพาะในแง่ของการศึกษาที่ครอบครัวมีส่วนช่วยในการสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ที่แข็งแกร่งให้กับเด็ก การให้ความสำคัญกับค่านิยมทางการศึกษาและจริยธรรมในสังคมไทย ถือเป็นปัจจัยที่ช่วยผลักดันให้เด็กและเยาวชนสามารถเติบโตได้อย่างมีศักยภาพในสังคมเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

6. ทฤษฎีการพัฒนาเยาวชนในสังคมเมือง

การพัฒนาเด็กในสังคมเมืองไม่ได้เพียงแค่เน้นการพัฒนาทางด้านการศึกษาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการพัฒนาทักษะชีวิตและความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมที่มีความหลากหลาย นักวิชาการหลายคน เช่น กฤตยา วรรณปก (2017) เน้นการสร้างความสามารถทางสังคมและจิตใจของเยาวชนในสังคมเมือง โดยเชื่อว่า การให้การสนับสนุนจากครอบครัวและสถาบันต่าง ๆ ในสังคมเมืองจะช่วยให้เด็กและเยาวชนสามารถปรับตัวและพัฒนาไปในทิศทางที่ดี

บทบาทของครอบครัวในสังคมเมืองต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน

ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะในสังคมเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีความซับซ้อนมากขึ้น บทบาทของครอบครัวในสังคมเมืองจึงมีความสำคัญต่อการสร้างรากฐานที่ดีในการพัฒนาทั้งในด้านการ

เรียนรู้ ความสัมพันธ์ทางสังคม สุขภาพ และอารมณ์ของเด็กและเยาวชน ซึ่งมีผลกระทบต่อการเติบโตของพวกเขาในอนาคต ดังนี้:

1. การสนับสนุนด้านการศึกษา

ในสังคมเมืองที่มีการแข่งขันสูง ครอบครัวมีบทบาทในการสร้างพื้นฐานการศึกษาให้กับเด็ก โดยการให้การสนับสนุนที่เหมาะสม เช่น การส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน การส่งเสริมการอ่าน การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมทักษะ การช่วยเหลือในการทำการบ้าน รวมถึงการสนับสนุนในการเลือกเส้นทางการศึกษาหรือการพัฒนาทักษะต่าง ๆ เพื่อเตรียมเด็กให้พร้อมสำหรับอนาคต

2. การเสริมสร้างสุขภาพกายและจิตใจ

ในสังคมเมืองที่มีความเร่งรีบและความเครียดสูง ครอบครัวมีบทบาทในการดูแลสุขภาพกายและจิตใจของเด็ก โดยการส่งเสริมการออกกำลังกาย การเลือกรับประทานอาหารที่ดี การดูแลเรื่องการนอนหลับ และการลดความเครียดจากสภาพแวดล้อมที่วุ่นวาย ครอบครัวสามารถช่วยเสริมสร้างสุขภาพจิตที่ดีให้กับเด็กได้ด้วยการสนับสนุนทางอารมณ์ เช่น การสื่อสารที่ดี การให้กำลังใจ และการสร้างความสัมพันธ์ที่อบอุ่นในครอบครัว

3. การปลูกฝังค่านิยมและทักษะทางสังคม

ในสังคมเมืองที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมีผู้คนจากหลากหลายชนชาติ ครอบครัวเป็นแหล่งที่สำคัญในการปลูกฝังค่านิยมทางสังคม เช่น ความรับผิดชอบ ความเคารพในสิทธิของผู้อื่น การทำงานร่วมกัน และการมีจริยธรรมที่ดี ครอบครัวยังช่วยให้เด็กพัฒนาทักษะทางสังคมที่สำคัญ เช่น การทำงานเป็นทีม การแก้ปัญหาความขัดแย้ง และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และทักษะการแก้ปัญหา

สังคมเมืองที่เต็มไปด้วยความท้าทายและโอกาสใหม่ ๆ ต้องการบุคคลที่มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและสามารถปรับตัวได้ดี ครอบครัวสามารถส่งเสริมทักษะเหล่านี้ได้โดยการกระตุ้นให้เด็กคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีที่สร้างสรรค์ เช่น การให้เด็กมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การทดลองสิ่งใหม่ ๆ หรือการเรียนรู้จากความผิดพลาด

5. การสนับสนุนทางอารมณ์

การพัฒนาเด็กในสังคมเมืองต้องการการสนับสนุนทางอารมณ์ที่ดี ครอบครัวสามารถเป็นแหล่งที่ให้ความมั่นคงทางอารมณ์แก่เด็ก โดยการให้การยอมรับและการเข้าใจในความรู้สึกของเด็ก ซึ่งช่วยให้เด็กมีความมั่นใจและสามารถเผชิญกับความท้าทายต่าง ๆ ในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. การสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว

ในสังคมเมืองที่ผู้คนต้องเผชิญกับการทำงานหนักและกิจกรรมที่หลากหลาย การสร้างเวลาคุณภาพร่วมกันในครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญ การทานอาหารร่วมกัน การพูดคุยและแบ่งปันประสบการณ์ หรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันจะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งในครอบครัว และช่วยให้เด็กรู้สึกมีความรักและการสนับสนุนจากคนในครอบครัว

สรุป

บทบาทสำคัญของการพัฒนาเด็กและเยาวชนในสังคมเมือง ซึ่งมีผลต่อการเติบโตและการพัฒนาของสังคมโดยรวม การพัฒนาเด็กในสังคมเมืองนั้นต้องได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว โรงเรียน และชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็กและเยาวชนในการเผชิญกับอนาคตที่เต็มไปด้วยความท้าทาย โดยการพัฒนาในหลายด้าน เช่น การศึกษา ทักษะทางสังคม สุขภาพกายและจิตใจ ความคิดสร้างสรรค์ และจริยธรรม เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เด็กและเยาวชนสามารถเติบโตในสังคมเมืองที่เต็มไปด้วยการแข่งขันและการเปลี่ยนแปลง

บทความเน้นถึงบทบาทของครอบครัวและโรงเรียนในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาของเด็ก โดยการส่งเสริมทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการปรับตัวในสังคมเมืองที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีความท้าทายสูง

ครอบครัวในสังคมเมืองมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยการสนับสนุนในด้านการศึกษา สุขภาพกายและจิตใจ การปลูกฝังค่านิยมทางสังคม และการเสริมสร้างทักษะการคิดสร้างสรรค์ การประยุกต์ใช้แนวทางเหล่านี้จะช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวและเติบโตในสังคมเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในสังคมเมืองที่มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ครอบครัวมีบทบาทที่สำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยการสนับสนุนการศึกษา

การส่งเสริมสุขภาพและสวัสดิการ การปลูกฝังค่านิยมและทักษะทางสังคม การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และทักษะการแก้ปัญหา รวมถึงการให้การสนับสนุนทางอารมณ์ ซึ่งช่วยให้เด็กเติบโตเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการปรับตัวและเตรียมพร้อมสำหรับอนาคตในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎา วรณปก. (2017). *การพัฒนาเยาวชนในสังคมเมือง: แนวทางและความท้าทาย*. วารสารสังคมศาสตร์, 18(1), 45-59.
- ปิติพัฒน์, ศ. (2559). *การพัฒนาทักษะทางสังคมในสังคมเมือง*. กรุงเทพฯ: สถาบันการศึกษาปัญญา.
- พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2554). *ครอบครัว*. กรุงเทพฯ: สำนักงานราชบัณฑิตยสถาน.
- ศศิธร เจริญกุล. (2015). *การพัฒนาผู้เรียนในสังคมไทย: การศึกษาและการฝึกอบรมเยาวชนในเมือง*. วารสารการศึกษาไทย, 24(2), 123-135.
- Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. Prentice-Hall.
- Berk, L. E. (2013). "Child Development." 9th edition. Boston, MA: Pearson Education.
- Bornstein, M. H. (2002). "Handbook of Parenting: Volume 1: Children and Parenting." Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design*. Harvard University Press.
- Collins, W. A., & Laursen, B. (2004). Parent-Child Relationships and Development in Adolescence. *Handbook of Adolescent Psychology*, 2nd ed. Hoboken, NJ: Wiley.
- Piaget, J. (1952). *The Origins of Intelligence in Children*. International Universities Press.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Harvard University Press.

ผลกระทบของความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจต่อความมั่นคงทางสังคม*

THE IMPACT OF ECONOMIC INEQUALITY ON SOCIAL STABILITY

สมพงษ์ พิพัฒน์เอกสกุล

Sompong Phipataeksakul

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

Suvarnabhumi Rajamangala University of Technology, Thailand

Corresponding author E-mail: sompongek@gmail.com

วันที่รับบทความ : 10 มีนาคม 2567; วันที่แก้ไขบทความ 9 เมษายน 2567; วันที่ตอบรับบทความ : 29 เมษายน 2567

Received 10 March 2024; Revised 9 April 2024; Accepted 29 April 2024

บทคัดย่อ

ผลกระทบของความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจต่อความมั่นคงทางสังคม โดยเน้นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและปัญหาสังคมต่างๆ เช่น ความขัดแย้งทางการเมือง การเพิ่มขึ้นของอาชญากรรม การขาดความร่วมมือทางสังคม และผลกระทบต่อสุขภาพจิตของประชาชน จากการศึกษาของนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจทำให้เกิดปัญหาทางสังคมหลายประการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสังคมในระยะยาว โดยมีการเสนอแนะให้ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคม เช่น การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาและการเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่เท่าเทียมกัน นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเสริมสร้างความร่วมมือในสังคมและการพัฒนาทุนทางสังคม

คำสำคัญ: ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ, ความมั่นคงทางสังคม, ความขัดแย้งทางการเมือง, อาชญากรรม, ทุนทางสังคม, สุขภาพจิต, การพัฒนา

Citation:

* สมพงษ์ พิพัฒน์เอกสกุล. (2567). ผลกระทบของความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจต่อความมั่นคงทางสังคม.

วารสารกวีานพะเยา, 1(2), 60-72.

Sompong Phipataeksakul. (2024). The Impact of Economic Inequality on Social Stability. Journal of Kwan Phayao, 1(2), 60-72.;

Website: <https://so11.tci-thaijo.org/index.php/jkp>

Abstract

This article examines the impact of economic inequality on social stability, focusing on the relationship between economic inequality and various social issues, such as political conflict, increased crime, lack of social cooperation, and the impact on citizens' mental health. According to studies by both local and international scholars, economic inequality contributes to several social problems, affecting long-term social stability. The article suggests that reducing economic inequality can enhance social stability, particularly through equitable access to education and public services. Furthermore, it emphasizes the importance of fostering social cooperation and developing social capital.

Keywords: Economic inequality, Social stability, Political conflict, Crime, Social capital, Mental health, Development

บทนำ

ผลกระทบของความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจต่อความมั่นคงทางสังคม ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางสังคมในหลายด้าน โดยปัญหานี้สร้างผลกระทบทั้งในระดับบุคคล ชุมชน และสังคมในภาพรวม ดังนี้

1. ความไม่เสมอภาคในการเข้าถึงโอกาส

1.1 การศึกษา

ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจทำให้คนกลุ่มรายได้น้อยขาดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ส่งผลให้พวกเขามีโอกาสทางอาชีพที่จำกัด (World Bank, 2021)

1.2 การสาธารณสุข

คนกลุ่มรายได้น้อยมักไม่สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพที่จำเป็น เนื่องจากค่าใช้จ่ายสูงหรือข้อจำกัดในการเข้าถึงระบบสุขภาพ (Sen, 1999)

2. การเพิ่มขึ้นของปัญหาทางสังคม

2.1 อาชญากรรมและความรุนแรง

งานวิจัยแสดงให้เห็นว่าความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับอัตราการเกิดอาชญากรรมที่สูงขึ้น เนื่องจากความเครียดทางเศรษฐกิจและความรู้สึกไม่ยุติธรรมในสังคม (Wilkinson & Pickett, 2009)

2.2 การขาดเสถียรภาพทางการเมือง

ความเหลื่อมล้ำสร้างความไม่พอใจในหมู่ประชาชน นำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมืองและการประท้วง (Acemoglu & Robinson, 2012)

3. การลดความเชื่อมั่นในระบบสังคม

3.1 ความเสื่อมของทุนทางสังคม (Social Capital)

ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจทำให้เกิดการแยกตัวของชนชั้นทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้ความสัมพันธ์และความไว้วางใจระหว่างกลุ่มประชากรลดลง (Putnam, 2000)

3.2 ผลกระทบต่อความเท่าเทียมทางโอกาส

คนรุ่นหลังในครอบครัวที่มีรายได้น้อยมักเผชิญข้อจำกัดเชิงโครงสร้างที่ทำให้ยากต่อการพัฒนาตนเอง

4. ผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวม

4.1 การเติบโตทางเศรษฐกิจที่ชะลอตัว

รายได้ที่กระจุกตัวในกลุ่มประชากรบางส่วนลดการบริโภคของประชากรส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญ (OECD, 2015)

4.2 ปัญหาด้านทรัพยากรมนุษย์

ความเหลื่อมล้ำทำให้ศักยภาพของแรงงานไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของเศรษฐกิจ

ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางสังคมในหลายด้าน ทั้งระดับบุคคล ชุมชน และสังคมในภาพรวม โดยปัญหานี้ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในการเข้าถึงโอกาสต่างๆ เช่น การศึกษาที่มีคุณภาพและการบริการสาธารณสุข คนกลุ่มรายได้น้อยมักถูกจำกัดการเข้าถึงทรัพยากรสำคัญเหล่านี้ ส่งผลให้มีโอกาสทางอาชีพน้อยลงและสุขภาพที่ไม่ดี ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

นอกจากนี้ ความเหลื่อมล้ำยังส่งผลให้เกิดปัญหาทางสังคม เช่น อัตราการเกิดอาชญากรรมและความรุนแรงที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากความเครียดทางเศรษฐกิจและความรู้สึกไม่

เป็นธรรม อีกทั้งยังสร้างความไม่เสถียรภาพทางการเมือง โดยกระตุ้นให้เกิดความขัดแย้งและการประท้วงในหมู่ประชาชน

ผลกระทบอีกด้านคือการลดลงของความเชื่อมั่นในระบบสังคม ความเหลื่อมล้ำทำให้เกิดการแบ่งแยกชนชั้น ส่งผลให้ทุนทางสังคมเสื่อมถอย ความสัมพันธ์และความไว้วางใจระหว่างกลุ่มคนลดลง นอกจากนี้ คนรุ่นหลังในครอบครัวที่มีรายได้น้อยยังเผชิญข้อจำกัดที่ทำให้ยากต่อการพัฒนาตนเองและขาดโอกาสในการเปลี่ยนแปลงสถานะทางเศรษฐกิจ

ในระดับเศรษฐกิจโดยรวม ความเหลื่อมล้ำทำให้การเติบโตทางเศรษฐกิจชะลอตัว เนื่องจากรายได้ที่กระจุกตัวในกลุ่มคนบางกลุ่มส่งผลให้การบริโภคโดยรวมลดลง ซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญของเศรษฐกิจ อีกทั้งศักยภาพของแรงงานไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ส่งผลให้ประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจลดลงโดยรวม

ดังนั้น ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจไม่ได้เพียงแค่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา แต่ยังเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของสังคมในทุกระดับ

บทบาทของผลกระทบของความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ

ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจมีบทบาทสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสังคมในหลายมิติ โดยเป็นตัวแปรที่เชื่อมโยงกับปัญหาสังคมอื่นๆ และอาจเป็นปัจจัยที่กระตุ้นการเปลี่ยนแปลงในเชิงลบ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการพัฒนาทางสังคมและความสงบเรียบร้อยในระยะยาว ดังนี้

1. การขัดแย้งทางสังคมและการเมือง

1.1 ผลกระทบจากความเหลื่อมล้ำ

เมื่อมีความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจสูง จะทำให้กลุ่มประชากรบางส่วนมีชีวิตที่ยากจนและขาดโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรพื้นฐาน เช่น การศึกษา สุขภาพ และที่อยู่อาศัย ซึ่งส่งผลให้เกิดความไม่พอใจและความเครียดทางสังคม ความรู้สึกไม่ยุติธรรมนี้สามารถกระตุ้นการเคลื่อนไหวทางการเมืองและการประท้วงได้ (Wilkinson & Pickett, 2009)

1.2 บทบาทของผลกระทบ

ความเหลื่อมล้ำทำให้เกิดการแตกแยกระหว่างชนชั้นในสังคม ซึ่งอาจนำไปสู่ความไม่มั่นคงทางการเมือง และเกิดความขัดแย้งในสังคมได้

2. การเพิ่มขึ้นของปัญหาสังคมและอาชญากรรม

2.1 ผลกระทบจากความเหลื่อมล้ำ

เมื่อประชาชนในสังคมไม่ได้รับการเข้าถึงทรัพยากรที่จำเป็น หรือมีการกระจายรายได้ที่ไม่เท่าเทียม อาจนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของอาชญากรรม เช่น การขโมย การทำร้ายร่างกาย หรือการเสพติด เพราะบางคนอาจรู้สึกว่ามีทางเลือกอื่นในการตอบสนองต่อความยากจน (Sen, 1999)

2.2 บทบาทของผลกระทบ

ปัญหาการเพิ่มขึ้นของอาชญากรรมและความรุนแรงที่เกิดจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจสามารถทำลายความเชื่อมั่นของประชาชนในระบบกฎหมายและความยุติธรรม ซึ่งส่งผลต่อความมั่นคงในสังคม

3. การลดความร่วมมือและความไว้วางใจในสังคม

3.1 ผลกระทบจากความเหลื่อมล้ำ

ความเหลื่อมล้ำที่สูงสามารถทำให้ทุนทางสังคมลดลง โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนที่อยู่ในชนชั้นที่แตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งและขาดความร่วมมือในชุมชน (Putnam, 2000)

3.2 บทบาทของผลกระทบ

ความไม่ไว้วางใจและความแตกแยกในสังคมทำให้ความสามารถในการทำงานร่วมกันลดลง ซึ่งจะส่งผลให้สังคมขาดความเสถียรและความมั่นคงในที่สุด

4. การขาดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

4.1 ผลกระทบจากความเหลื่อมล้ำ

ความเหลื่อมล้ำที่สูงอาจทำให้ระบบเศรษฐกิจขาดความเสถียร เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรที่จำเป็นในการดำรงชีวิตและพัฒนาตนเอง เช่น การศึกษา การฝึกอบรม หรือการเข้าถึงงานที่ดี ซึ่งจะทำให้ไม่สามารถเพิ่มขีดความสามารถทางเศรษฐกิจของประเทศได้ (OECD, 2015)

4.2 บทบาทของผลกระทบ

การขาดเสถียรภาพในเศรษฐกิจเนื่องจากความเหลื่อมล้ำสามารถส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสังคมในระยะยาว เพราะจะทำให้เกิดปัญหาในการพัฒนาเศรษฐกิจและการสร้างรายได้ของประชาชน

5. การลดความมั่นคงทางจิตใจและความสุข

5.1 ผลกระทบจากความเหลื่อมล้ำ

ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจทำให้กลุ่มคนที่ด้อยโอกาสต้องเผชิญกับความเครียดและความวิตกกังวล ซึ่งมีผลกระทบต่อสุขภาพจิตและความสุขของพวกเขา (Wilkinson & Pickett, 2009)

5.2 บทบาทของผลกระทบ

เมื่อประชาชนในสังคมประสบปัญหาด้านสุขภาพจิตและความเครียดจากความยากจนจะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการทำงานและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ในสังคม ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางสังคมโดยรวม

ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสังคมในหลายมิติ โดยเป็นสาเหตุของปัญหาสังคมที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาของประเทศและความสงบเรียบร้อยในระยะยาว

ในด้านการขัดแย้งทางสังคมและการเมือง ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจทำให้ประชาชนบางกลุ่มขาดโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรพื้นฐาน เช่น การศึกษา สุขภาพ และที่อยู่อาศัย ความรู้สึกไม่ยุติธรรมและความยากลำบากในการดำรงชีวิตส่งผลให้เกิดความไม่พอใจและการเคลื่อนไหวทางการเมือง รวมถึงการประท้วง ซึ่งอาจนำไปสู่ความไม่มั่นคงทางการเมืองและความขัดแย้งในสังคม

ในด้านปัญหาสังคมและอาชญากรรม ความเหลื่อมล้ำกระตุ้นให้เกิดอัตราการก่ออาชญากรรมที่สูงขึ้น เนื่องจากประชาชนในกลุ่มรายได้น้อยขาดโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรที่จำเป็น ส่งผลให้บางคนต้องหันไปพึ่งพาวิธีการที่ผิดกฎหมาย ความรุนแรงและอาชญากรรมที่เพิ่มขึ้นยังทำลายความเชื่อมั่นในระบบกฎหมายและความยุติธรรม ซึ่งบั่นทอนความมั่นคงของสังคมในภาพรวม

ในด้านความร่วมมือและความไว้วางใจในสังคม ความเหลื่อมล้ำทำให้ชนชั้นทางเศรษฐกิจแยกตัวออกจากกัน ทุนทางสังคมลดลง ความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างกลุ่มคนที่มีสถานะต่างกันในสังคมหายไป ส่งผลให้เกิดความแตกแยกและความไม่เสถียรในชุมชน

ในด้านเศรษฐกิจ ความเหลื่อมล้ำทำให้ระบบเศรษฐกิจขาดเสถียรภาพ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรที่ช่วยพัฒนาตนเอง เช่น การศึกษาและการฝึกอบรม ส่งผลให้ไม่สามารถเพิ่มศักยภาพของแรงงานและประสิทธิภาพของระบบเศรษฐกิจได้อย่างเต็มที่

สุดท้าย ความเหลื่อมล้ำยังส่งผลต่อสุขภาพจิตและความสุขของประชาชน โดยกลุ่มคนที่ด้อยโอกาสมักเผชิญกับความเครียดและความวิตกกังวล ซึ่งกระทบต่อพฤติกรรมการทำงานและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ทำให้ความมั่นคงทางสังคมลดลงในภาพรวม

ดังนั้น ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจจึงเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง เพื่อลดผลกระทบต่อความมั่นคงของสังคมและสร้างพื้นฐานที่มั่นคงสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับผลกระทบของความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจต่อความมั่นคงทางสังคม

การศึกษาเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและผลกระทบที่มีต่อความมั่นคงทางสังคมได้นำเสนอผ่านแนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการทั้งไทยและต่างประเทศ หลักการเหล่านี้ช่วยอธิบายกลไกต่างๆ ที่เชื่อมโยงระหว่างความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและผลกระทบที่เกิดขึ้นในสังคม

แนวคิดและทฤษฎีจากนักวิชาการต่างประเทศ

1. ทฤษฎีความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของ Wilkinson และ Pickett (2009)

ทฤษฎี: ในหนังสือ *The Spirit Level* Wilkinson และ Pickett ได้นำเสนอว่าในสังคมที่มีความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจสูง จะมีอัตราการเกิดปัญหาสังคมสูงตามไปด้วย เช่น การฆาตกรรม การขโมย และการเสพยาเสพติด เป็นต้น พวกเขาชี้ให้เห็นว่า ความเหลื่อมล้ำที่สูงส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน และมีผลต่อความสุขโดยรวมของสังคม

การประยุกต์: ทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและปัญหาทางสังคมที่เกิดขึ้น ทำให้การลดความเหลื่อมล้ำสามารถเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคม

2. ทฤษฎีของ Amartya Sen (1999) – การพัฒนาเป็นเสรีภาพ

ทฤษฎี: Amartya Sen ในงานของเขาที่ชื่อ *Development as Freedom* กล่าวถึงว่า ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจจะจำกัดการเข้าถึงโอกาสต่างๆ ของบุคคลในการพัฒนาและใช้ชีวิตที่มีคุณภาพ เช่น การศึกษา การสาธารณสุข และการมีส่วนร่วมในสังคม โดยการจำกัดเสรีภาพในชีวิตประจำวันจะนำไปสู่ความไม่มั่นคงในสังคม

การประยุกต์: แนวคิดนี้สนับสนุนการลดความเหลื่อมล้ำในทรัพยากรเพื่อเสริมสร้างเสรีภาพในชีวิตของประชาชน ซึ่งจะช่วยสร้างความมั่นคงทางสังคมได้

3. ทฤษฎีของ Robert Putnam (2000) – ทูทางสังคม

ทฤษฎี: ในงาน ได้นำเสนอแนวคิดของ "ทุนทางสังคม" ซึ่งหมายถึงการเชื่อมโยงระหว่างคนในสังคมที่ช่วยสร้างความไว้วางใจและการร่วมมือกัน เมื่อเกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจจะทำให้ทุนทางสังคมลดลง เนื่องจากคนในสังคมถูกแยกขาดจากกัน

การประยุกต์: การเพิ่มทุนทางสังคมผ่านการส่งเสริมความร่วมมือและการสร้างความไว้วางใจในสังคมสามารถช่วยเพิ่มความมั่นคงทางสังคมได้

4. ทฤษฎีการเสถียรภาพของสังคมของ Talcott Parsons

ทฤษฎี: Talcott Parsons เน้นการสร้างสมดุลในระบบสังคม ซึ่งต้องการให้ทุกส่วนของสังคมทำงานร่วมกันอย่างเป็นระเบียบ เมื่อเกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจจะทำให้เกิดการแตกแยกในสังคม ซึ่งมีผลกระทบต่อการทำงานร่วมกันและความเสถียรของสังคม

การประยุกต์: การลดความเหลื่อมล้ำสามารถเสริมสร้างความเสถียรภาพและการทำงานร่วมกันในสังคมได้

แนวคิดและทฤษฎีจากนักวิชาการไทย

1. ทฤษฎีของศาสตราจารย์ระพีพรรณ คำหอม (2560)

ทฤษฎี: ศาสตราจารย์ระพีพรรณ คำหอมได้เสนอการศึกษาเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในประเทศไทย โดยเน้นว่าความเหลื่อมล้ำนี้ส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการศึกษาในหมู่คนจนที่ไม่มีโอกาสเข้าถึงบริการที่จำเป็น

การประยุกต์: แนวคิดนี้สนับสนุนการพัฒนาและการกระจายทรัพยากรที่เท่าเทียมกันเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในสังคม

2. ทฤษฎีของ ดร.สุธิดา เกษมสำราญ (2564)

ทฤษฎี: ดร.สุธิดา เกษมสำราญกล่าวถึงผลกระทบจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในด้านความสัมพันธ์และการพัฒนาสังคมโดยการศึกษาจิตวิทยาเชิงบวก ซึ่งมุ่งเน้นการเสริมสร้างสุขภาพจิตและคุณภาพชีวิตของประชาชนในสังคม

การประยุกต์: การลดความเหลื่อมล้ำโดยการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการสนับสนุนด้านสุขภาพจิตสามารถช่วยเพิ่มความมั่นคงทางสังคมได้

3. ทฤษฎีของศาสตราจารย์เกษม วัฒนชัย (2558)

ทฤษฎี: ศาสตราจารย์เกษม วัฒนชัยได้กล่าวถึงการศึกษาที่ตอบสนองต่อความหลากหลาย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจทำให้เกิดการขาดโอกาสทางการศึกษาและการพัฒนาที่ไม่เท่าเทียมในสังคม

การประยุกต์: การพัฒนาการศึกษาที่ตอบสนองต่อความหลากหลายสามารถลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสร้างความมั่นคงในสังคมได้

บทบาทของผลกระทบของความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจต่อความมั่นคงของสังคม

ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจมีบทบาทสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสังคมในหลายมิติ โดยเป็นตัวแปรที่เชื่อมโยงกับปัญหาสังคมอื่นๆ และอาจเป็นปัจจัยที่กระตุ้นการเปลี่ยนแปลงในเชิงลบ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการพัฒนาทางสังคมและความสงบเรียบร้อยในระยะยาว ดังนี้

1. การขัดแย้งทางสังคมและการเมือง

1.1 ผลกระทบจากความเหลื่อมล้ำ

เมื่อมีความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจสูง จะทำให้กลุ่มประชากรบางส่วนมีชีวิตที่ยากจน และขาดโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรพื้นฐาน เช่น การศึกษา สุขภาพ และที่อยู่อาศัย ซึ่งส่งผลให้เกิดความไม่พอใจและความเครียดทางสังคม ความรู้สึกไม่ยุติธรรมนี้สามารถกระตุ้นการเคลื่อนไหวทางการเมืองและการประท้วงได้ (Wilkinson & Pickett, 2009)

1.2 บทบาทของผลกระทบ

ความเหลื่อมล้ำทำให้เกิดการแตกแยกระหว่างชนชั้นในสังคม ซึ่งอาจนำไปสู่ความไม่มั่นคงทางการเมือง และเกิดความขัดแย้งในสังคมได้

2. การเพิ่มขึ้นของปัญหาสังคมและอาชญากรรม

2.1 ผลกระทบจากความเหลื่อมล้ำ

เมื่อประชาชนในสังคมไม่ได้รับการเข้าถึงทรัพยากรที่จำเป็น หรือมีการกระจายรายได้ที่ไม่เท่าเทียม อาจนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของอาชญากรรม เช่น การขโมย การทำร้ายร่างกาย หรือการเสพยาเสพติด เพราะบางคนอาจรู้สึกว่ามีทางเลือกอื่นในการตอบสนองต่อความยากจน (Sen, 1999)

2.2 บทบาทของผลกระทบ

ปัญหาการเพิ่มขึ้นของอาชญากรรมและความรุนแรงที่เกิดจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจสามารถทำลายความเชื่อมั่นของประชาชนในระบบกฎหมายและความยุติธรรม ซึ่งส่งผลต่อความมั่นคงในสังคม

3. การลดความร่วมมือและความไว้วางใจในสังคม

3.1 ผลกระทบจากความเหลื่อมล้ำ

ความเหลื่อมล้ำที่สูงสามารถทำให้ทุนทางสังคมลดลง โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนที่อยู่ในชนชั้นที่แตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งและขาดความร่วมมือในชุมชน (Putnam, 2000)

3.2 บทบาทของผลกระทบ

ความไม่ไว้วางใจและความแตกแยกในสังคมทำให้ความสามารถในการทำงานร่วมกันลดลง ซึ่งจะทำให้สังคมขาดความเสถียรและความมั่นคงในที่สุด

4. การขาดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

4.1 ผลกระทบจากความเหลื่อมล้ำ

ความเหลื่อมล้ำที่สูงอาจทำให้ระบบเศรษฐกิจขาดความเสถียร เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรที่จำเป็นในการดำรงชีวิตและพัฒนาตนเอง เช่น การศึกษา การฝึกอบรม หรือการเข้าถึงงานที่ดี ซึ่งจะทำให้ไม่สามารถเพิ่มขีดความสามารถทางเศรษฐกิจของประเทศได้ (OECD, 2015)

4.2 บทบาทของผลกระทบ

การขาดเสถียรภาพในเศรษฐกิจเนื่องจากความเหลื่อมล้ำสามารถส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสังคมในระยะยาว เพราะจะทำให้เกิดปัญหาในการพัฒนาเศรษฐกิจและการสร้างรายได้ของประชาชน

5. การลดความมั่นคงทางจิตใจและความสุข

5.1 ผลกระทบจากความเหลื่อมล้ำ

ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจทำให้กลุ่มคนที่ด้อยโอกาสต้องเผชิญกับความเครียดและความวิตกกังวล ซึ่งมีผลกระทบต่อสุขภาพจิตและความสุขของพวกเขา (Wilkinson & Pickett, 2009)

5.2 บทบาทของผลกระทบ

เมื่อประชาชนในสังคมประสบปัญหาด้านสุขภาพจิตและความเครียดจากความยากจนจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ในสังคม ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางสังคมโดยรวม

สรุป

ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจเป็นหนึ่งในปัจจัยหลักที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางสังคม ความแตกต่างระหว่างกลุ่มชนชั้นในสังคมสามารถสร้างความไม่พอใจและนำไปสู่ปัญหา

ต่างๆ เช่น ความขัดแย้งทางการเมือง การเพิ่มขึ้นของอาชญากรรม การขาดความร่วมมือทางสังคม รวมถึงผลกระทบต่อสุขภาพจิตของประชาชน ความเหลื่อมล้ำที่สูงสามารถกระตุ้นความเครียดในสังคมและทำให้เกิดการแบ่งแยกทางสังคม ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อความมั่นคงของสังคมในระยะยาว

จากการศึกษาของนักวิชาการต่างประเทศเช่น Wilkinson และ Pickett (2009) ใน *The Spirit Level* ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและปัญหาสังคมต่างๆ โดยยืนยันว่าความเหลื่อมล้ำที่สูงทำให้เกิดปัญหาทางสังคมที่ส่งผลต่อความมั่นคงของสังคม เช่น อัตราการเกิดอาชญากรรมที่สูงขึ้น และการลดความเชื่อมั่นในสถาบันทางการเมือง นอกจากนี้ Amartya Sen (1999) ยังได้แสดงให้เห็นว่าเมื่อประชาชนขาดเสรีภาพในการเข้าถึงโอกาสในการพัฒนา เช่น การศึกษา และการเข้าถึงบริการสาธารณะ จะทำให้เกิดการขาดความมั่นคงทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม

ในด้านของนักวิชาการไทย ศาสตราจารย์ระพีพรรณ คำหอม (2560) ได้เสนอว่าความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ส่งผลให้เกิดช่องว่างในการพัฒนาโอกาสทางการงานและชีวิต รวมถึงการขาดการเข้าถึงบริการทางสุขภาพที่ดี ส่วนดร.สุริดา เกษมสำราญ (2564) ได้เน้นถึงผลกระทบที่เกิดจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจต่อสุขภาพจิตของประชาชน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความมั่นคงทางสังคม

บทสรุปจากการศึกษาคือ ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจไม่เพียงแต่จะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ แต่ยังส่งผลโดยตรงต่อความมั่นคงทางสังคม การลดความเหลื่อมล้ำสามารถเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างเสถียรภาพทางสังคม และเพิ่มความร่วมมือในสังคมเพื่อเสริมสร้างความสงบเรียบร้อยและการพัฒนาในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

ระพีพรรณ คำหอม. (2560). *ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและผลกระทบต่อการพัฒนาสังคม*.

กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สุริดา เกษมสำราญ. (2564). *ผลกระทบของความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจต่อสุขภาพจิตและ*

ความมั่นคงทางสังคม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- Acemoglu, D., & Robinson, J. A. (2012). *Why Nations Fail: The Origins of Power, Prosperity, and Poverty*. New York: Crown Publishing Group.
- OECD. (2015). *In It Together: Why Less Inequality Benefits All*. Paris: OECD Publishing.
- Putnam, R. D. (2000). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon & Schuster.
- Sen, A. (1999). *Development as Freedom*. New York: Oxford University Press.
- Wilkinson, R., & Pickett, K. (2009). *The Spirit Level: Why More Equal Societies Almost Always Do Better*. London: Allen Lane.
- World Bank. (2021). *World Development Report: Inequality and Development*. Washington, DC: World Bank Group.

วารสารกวีานพะเยา

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารกวีานพะเยา

วารสารกวีานพะเยา เป็นวารสารในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทัศน์ บทความวิจารณ์หนังสือ แก่นักวิชาการ นักวิจัย คณาจารย์ นักศึกษาทุกระดับ และผู้สนใจทั่วไป ในมิติทางด้านศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ใน 3 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสารทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้ กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา ทางวารสารกำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ (ราย 2 เดือน) ดังนี้ ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - กุมภาพันธ์, ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม - เมษายน, ฉบับที่ 3 เดือน พฤษภาคม - มิถุนายน, ฉบับที่ 4 เดือนกรกฎาคม - สิงหาคม, ฉบับที่ 5 เดือนกันยายน - ตุลาคม และ ฉบับที่ 6 เดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่

1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนวคิดใหม่

3) บทความปริทัศน์ (Review Article) เป็นบทความที่เขียนขึ้นจากการทบทวนเอกสารวิชาการ ทั้งทางด้านทฤษฎีและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งที่กำหนดไว้ โดยมีการทบทวนวรรณกรรมค้นคว้า รวบรวม ข้อมูลที่มีอยู่แล้วจากแหล่งต่างๆ และนำมาประมวลเรียบเรียงในรูปบทความ

4) บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) เป็นการค้นหาข้อดีและข้อไม่ดีของเรื่องที่จะวิจารณ์ชี้ให้เห็นข้อบกพร่อง พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขให้ดีขึ้น เป็นการวิจารณ์เพื่อสร้างสรรค์

3. รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 8 - 12 หน้ากระดาษ A4 (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ THSarabunPSK ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนาเช่นตารางที่ 1 หรือ Table 1 และ ภาพที่ 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่จำเป็นต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางหน้าแรก

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน

4) มีบทคัดย่อภาษาไทย จำนวนคำอยู่ที่ 250-300 คำ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ให้เว้นระยะห่าง 1 บรรทัด

7) การใช้ตัวเลข คำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) ชื่อผู้เขียนและผู้ร่วมเขียนบทความ
- 3) สถาบันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 4) Corresponding Author's Email (อีเมลผู้ติดต่อประสานบทความ)
- 5) บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป สั้นกะทัดรัดได้ใจความ
- 6) บทนำ (Introduction) ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัยและระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 7) วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 8) สมมติฐาน (ถ้ามี)
- 9) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 10) วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัยการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
- 11) ผลการวิจัย (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ
- 12) อภิปรายผล (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด
- 13) องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (Originality and Body of Knowledge) ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย
- 14) สรุป (Conclusion) /ข้อเสนอแนะ (Recommendation) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป
- 15) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการอ้างอิงที่มีปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) ชื่อผู้เขียนและผู้ร่วมเขียนบทความ
- 3) สถาบันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 4) Corresponding Author's Email (อีเมลผู้ติดต่อประสานบทความ)
- 5) บทคัดย่อ (Abstract)
- 6) บทนำ (Introduction)
- 7) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 8) สรุป (Conclusion)
- 9) เอกสารอ้างอิง (Reference)

บทความปริทัศน์และบทวิจารณ์หนังสือ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) ชื่อผู้เขียนและผู้ร่วมเขียนบทความ
- 3) สถาบันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 4) Corresponding Author's Email (อีเมลผู้ติดต่อประสานบทความ)
- 5) ข้อมูลส่วนประกอบของหนังสือที่วิจารณ์ ดังนี้

- 5.1 ภาพปกหนังสือ
- 5.2 แปลจากหนังสือ:
- 5.3 ผู้เขียน:
- 5.4 ผู้แปล:
- 5.5 สำนักพิมพ์:
- 5.6 ปีที่พิมพ์:
- 5.7 จำนวนหน้า:

- 6) บทนำ (Introduction)
- 7) เนื้อเรื่อง (Content)
- 8) บทวิจารณ์
- 9) สรุป (Conclusion)

10) เอกสารอ้างอิง (Reference)

4. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงบทความ ควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม – ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ตัวอย่างเช่น การปฏิวัติทางอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 (Industry 4.0) ภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมจะต้องเตรียมพร้อมในหลาย ๆ ด้านและสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ การเตรียมพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมใหม่และเศรษฐกิจยุคใหม่ เป็นการพัฒนาศักยภาพคนสู่อุตสาหกรรมอนาคต เชื่อมโยงทรัพยากรบุคคล ความรอบรู้ นวัตกรรมทางความคิด และเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นหนึ่งเดียวกับการขับเคลื่อนอุตสาหกรรม (ธนิต โสรัตน์, 2559) โดยเอกสารอ้างอิงที่ใช้ในการอ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ / เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า แล้วตามด้วยชื่อหน่วยงานผู้จัดทำ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) พร้อมปีที่พิมพ์ ตัวอย่าง เช่น “ภิกษุทั้งหลาย รูปเวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ เป็นอนัตตา ภิกษุทั้งหลาย ถ้ารูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้จักเป็นอัตตาแล้วไซ้รูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาพาร” (วิ.ม. 4/20/27) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (เกสวดี เชี่ยวชาญ, 2557)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (นิรมัย คัมรักษา และอัจจิมา ศิริพิบูลย์ผล, 2560)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งรายแรก แล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ทศพร คำผลศิริ และคณะ, 2560)

5) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคน ให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงกับปีปัจจุบันมากที่สุด (ค้นพบล่าสุด) หรือหากเป็นแนวคิดทฤษฎี ก็ควรอ้างอิงเจ้าของแนวคิดทฤษฎี หรือบุคคลผู้เป็นที่ยอมรับของวงการวิชาการส่วนใหญ่เป็นสำคัญ

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Phathong, K., 2007)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลาง ตามด้วยนามสกุลของผู้แต่งรายที่สอง และตามด้วยอักษรย่อของชื่อภาษาอังกฤษ แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Werker, J. F. & Desjardins, R. N., 2004)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Bloom, B. S., et al.)

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา.// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษภา ผาทอง. (2548). *ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ : แนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พิสิษฐ์ไทย ออฟเซต.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ./ ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง/(เลขหน้าที่อ้าง).// สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ชลิตา บัณฑวงค์. (2556) *ข้าวและชาวนาไทยในกระแสการเปลี่ยนแปลง ใน พจนก กาญจนจันทร์ (บรรณาธิการ), คน ข้าว นา ควาย ในวัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้* (หน้า 39-68). กรุงเทพฯ: อัมรินทร์.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร./ ปีที่/(ฉบับที่), /เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษภา ผาทอง และคณะ. (2562). *พระพุทธศาสนากับการเมือง. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทรรศน์*, 3(2), 16-31.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ./ ใน ชื่อสารานุกรม,/(เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่อ้าง).
สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนิทาจพันธ์. (2537). หม้อคอคควาย. ใน สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขต หัวเมือง
ฝ่ายเหนือ, (หน้า 274-275). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้น.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. //(วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์). //ชื่อบทความ. //ชื่อหนังสือพิมพ์, /เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เมื่อกสกันธ. (9 มิถุนายน 2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น.13.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. //(ปีที่พิมพ์). // ชื่อวิทยานิพนธ์. //ใน ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา. /ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์.

ตัวอย่าง :

พรไทย ศิริสาธิตกิจ. (2558). การพัฒนารูปแบบการปรับตัวของชาวนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่ลุ่ม
น้ำทะเลสาบสงขลา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา.
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นายมนัส ภาควณิ. (2540). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัดให้เป็น
ศูนย์กลางชุมชน. ใน รายงานการวิจัย. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์. //(วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์). //ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์. //(ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

ไชยศิริ ลีศิริกุล. (5 พ.ย. 2562). วิธีการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานข้าว. (พระมหาปรัชญ์ อุตถาพร,
สัมภาษณ์)

(9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.// เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

ฤทัยชนก จริ่งจิตร. (2555). กลยุทธ์ข้าวไทยบนฐาน AEC เพื่อก้าวสู่การเป็น Trading Nation เรียกใช้เมื่อ 1 สิงหาคม 2563 จาก <http://www.tpso.moc.go.th/sites/default/files/862-img.pdf>

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2561). เลื่อนข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับชำนาญงาน คำสั่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ 593/2562 . เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2562 จาก <http://www.onab.go.th/category/news/คำสั่ง-ประกาศ/>

(10) ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง(ถ้ามี).// ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ ตอนที่/ หน้า/ (วันเดือนปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนพิเศษ 97 ง หน้า 1 (20 มิถุนายน 2555).

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

- เกษภา ผาทอง. (2564). *ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ : แนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. ปทุมธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ประภัสสร ปรีเอี่ยม และธรรมณูญ รวีผ่อง. (2554). ผลการส่งเสริมพัฒนาการ กล้ามเนื้อมัดเล็ก สำหรับเด็กพัฒนาการช้าโดยพ่อแม่ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษใน จังหวัดมหาสารคาม. ใน *รายงานการวิจัย*. สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.
- พระสุตรักษ์ วิสุทโธ และเดชชาติ ตรีทรัพย์. (2561). บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชน ในตำบลทรายขาว อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 2(2), 8-13
- พระสถาพร ปุณณนโนโท (ร่ำจวนจร) และคณะ. (2562). การวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการทำงานจิตอาสา ของชุมชนวัดสระเกษ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 3(2), 16-31.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.(2535). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาเดปิฎก 2500*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานสาธารณสุขอ่างทอง. (2560). *รายงานทารกน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม ได้รับการคัดกรองพัฒนาการ DSPMปีงบประมาณ 2560 (อินเตอร์เน็ต)*. เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2562 จาก <http://atg.hdc.moph.go.th>
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง. (2563). *ศิลปะการแห่งโนราห์*. เรียกใช้เมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2563 จาก https://www.m-culture.go.th/phatthalung/ewt_news.php?nid=508&filename=index.
- Elizabet, B. (1990). *Ecotourism: The Potentials and Pitfalls*. Vol.1 and 2. World Wildlife Fund. Washington, D.C.
- Dunst, C. J. & Triette, C. M. (1996). Empowerment, effective helping practices

and family-Centered care. *Pediatr Nurs*, 22(2), 334-337.

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์ของวารสารกวีานพะยา ได้ที่ <https://so11.tci-thaijo.org/index.php/jkp> เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง Email : journal.kwanphayao@gmail.com

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสารกวีานพะยา

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2010 หรือมากกว่า หากต้นฉบับประกอบด้วยภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร ในรูปแบบไฟล์ภาพ สกุล *.PDF*.JPG*.GIF หรือ *.bmp ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 12 หน้า (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย บทความปริทัศน์ และบทวิจารณ์หนังสือ ไม่ตรงกับแนวทางของวารสารกวีานพะยา หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญเมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ ผู้เขียนจะได้รับวารสารลั้งฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารกวีานพะยา

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (อังกฤษ) (12 pt)

Corresponding Author’s Email: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt).....วัตถุประสงค์ของการวิจัย ระบุประเภทของวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัย ที่พบ (เลือกนำเสนอเฉพาะผลการวิจัยที่มีความน่าสนใจมากที่สุด)

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

.....(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย

.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า)

...(16.pt) 1. กล่าวถึงความเป็นมาแล้วความสำคัญของปัญหา โดยกว้าง ๆ (อ้างนโยบาย กฎหมาย หรือแนวคิดทฤษฎีมารองรับ).....

2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างงานวิจัยหรือทฤษฎีมารองรับ).....

3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา.....

4.สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (18 pt)

1..... (16.pt).....

2..... (16.pt).....

3..... (16.pt).....

การทบทวนวรรณกรรม (18 pt)

1..... (16.pt).....

2..... (16.pt).....

สรุป..... (16.pt).....

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16.pt) ระบุรูปแบบของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล.....

ผลการวิจัย (18 pt)

(16 pt).....ผลการวิจัยต้องตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

[illegible]

(16 pt) อภิปรายผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์ ผลการวิจัยสอดคล้องหรือไม่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของใคร สามารถนำมาอภิปรายได้ทั้งหมด

[illegible]

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

(16 pt).....ระบุนองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สักระยะที่
ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจ
ง่าย.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป/ข้อเสนอแนะ (18 pt)

(16 pt) สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กระชับรัดกุมได้ใจความ.....พร้อมข้อเสนอแนะที่
ได้จากการวิจัย.....และการนำผลการวิจัยไปใช้.....รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีซื้อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

...(16.pt) ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2559 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในบริบทภาคใต้ตอนล่าง.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16.pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (อังกฤษ) (12 pt)

Corresponding Author's Email: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt)

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt)

Keywords: 3-5 words

สรุป (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (อังกฤษ) (12 pt)

Corresponding Author's Email: (12 pt)

(14 pt)

แปลจากหนังสือ:

ผู้เขียน:

ผู้แปล:

สำนักพิมพ์:

ปีที่พิมพ์:

จำนวนหน้า:

บทนำ (18 pt)

(16 pt) บริบท ความเป้นมา ของหนังสือหรือประเด็นที่ศึกษา.....

.....

.....

.....

.....

เนื้อเรื่อง (18 pt)

...(16.pt) องค์ประกอบของหนังสือหรือประเด็นที่ศึกษา บท หมวดหมู่ ลักษณะ ชนิด ประเภท วัตถุประสงค์ สาระ ประเด็น แง่คิด มุมมอง ฯลฯ

บทวิจารณ์ (18 pt)

...(16.pt) นำเสนอหลักการ แนวคิด ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัยรณ ที่ สะท้อนมุมมองเหตุผลความคาดหวัง ผลกระทบ สาระสำคัญ ตามหลักทฤษฎีเชิงวิชาการ พร้อมเสนอแนะแนวทางเพื่อการแก้ไข การส่งเสริมและพัฒนาต่อยอด (อาจอิงถามี)

จุดเด่น

จุดด้อย

สรุป (18 pt)

(16.pt) สรุปภาพรวมครอบคลุมผลการศึกษาที่นำเสนอ สะท้อนคุณค่า การนำไป ใช้ประโยชน์ เป็นความเรียงไม่ใส่เลขเป็นขอมাত্রา ไม่เอียง ไม่หนา ไม่แทรกภาพโมเดล สะท้อนคุณค่าทางวิชาการ

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16.pt)

